

ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

5

leden 2009
71. ročník

Plán akcí Botanické zahrady SZeŠ Rakovník

Novoroční příchov

**Zemědělká čerpá dotace
z Evropské unie**

**Lesnické vzdělávání
ve Francii**

Ekologické hospodaření

**Celoživotné
vzdelávanie učiteľov**

František Thomayer – zahradní architekt

Informace o vzdělávání, poradenství a rozvoji venkova
Informácie o vzdelávaní, poradenstve a rozvoji vidieka

*Veľa úspechov v novom roku 2009
Vám praje*

*Agroinštitút Nitra
štátny podnik*

*Veselé Vánoce
a šťastný nový rok*

*Merry Christmas
and Happy New Year*

2
0
0
9

*Frohe Weihnachten
und ein gutes neues Jahr*

*Joyeux Noël
et Bonne Année*

Ústav zemědělské ekonomiky a informací

ÚZEI

Institute of Agricultural Economics and Information

ŠTEDROVEČERNÝ STÔL str. 20

16. ročník celoslovenskej súťaže žiakov vo viazaní a aranžovaní

1. miesto

Vyšší odborná škola, Střední odborná škola a Střední
odborné učiliště BZENEC

2. miesto

Stredná odborná škola TOPOLEČANY

NOVOROČNÝ PRÍHOVOR

*Vyberme dnes úsmev a rozďajme ho všetkým,
ďavajme si dobrý pozor, aby nebol zriedkavý,
vyberme si lásku a každému ďajme trochu,
nech nám nezovšednie ani v novom roku.*

Znovu k nám zavítal nový rok. Tradične predznamenaný silvestrovskými výbuchmi, s vôňou ihličia, chuťou polnočného sektu, neobvyklý, v magickej atmosfére.

Čas vianočný aj čas novoročný sú príležitosťou zamyslieť sa a položiť na misky váh to, čo sa nám podarilo v uplynulom roku splniť a čo očakávame, aké máme plány a ciele v roku nastávajúcom. Striedanie starého s novým sa vždy spája s nádejou zmeniť skutočnosť k lepšiemu. V slávnostnej atmosfére novoročných dní prijímame predsavzatia, dávame si záväzky a sľuby. V týchto zvláštnych okamihoch túžime po niečom výnimočnom, čo naše predsavzatia umocní. Vtedy sa často stotožňujeme s výrokmi a myšlienkami významných ľudí. Voltairov výrok „*Múdry človek vie, že je lepšie dať svojim hodinám viac života, ako dať životu viac hodín*“ je toho príkladom.

Čo potrebujeme k tomu, aby sme dávali našim hodinám viac života?

Zdravie. Je najväčšou a najvzácnejšou hodnotou a jeho cena sa ničomu nevyrovná. S týmto cenným pokladom často hazardujeme. Chráňme si vlastné zdravie, pomáhajme i svojim blízkym pri jeho udržiavaní, lebo bez neho niet nádeje ani šťastia.

Lásku. Láska je veľkou hnacou silou v živote. Načo by sme žili, keby sme nemilovali? Aj M. Buonarrotti hovorí, že ten, kto sa ozbvoí láskou, premôže hnev, biedu, presilu i nepriazeň osudu.

Slobodu. Podľa G. B. Shawa sa väčšina ľudí bojí slobody, lebo znamená aj veľkú zodpovednosť. Rozhodnúť sa slobodne znamená rozhodnúť sa so znalosťou veci. Naša sloboda nespočíva v tom, čo máme, ale v tom, čo sme.

Priateľstvo. Skutočné priateľstvo nám pomáha a skrášuje život. Majme ho v úcte a vo vážnosti a nikdy ho nepoškrňme falšou a zradou. Antický filozof Demokritos pokladal priateľstvo jedného múdreho človeka za lepšie ako priateľstvo všetkých nerozumných.

Optimizmus. Naučme sa príliš sa nefňukať, ak sa nám zdá, že všetci a všetko je proti nám, keď sa hrá nefér, snažme sa nevnímať si drobné krivdy. Naučme sa vkladať nádej do budúcnosti, vstať a ísť ďalej, lebo ako hovoria múdri a skúsení „Čo Ťa nezlomí, to Ťa posilní“.

Vážení čitatelia, milí priatelia,

dovoľte mi, aby som sa i ja pripojila k Vaším blízkym a známym a zaželala Vám do nového roku 2009 všetko najlepšie, najmä pevné zdravie, veľa šťastia, lásky, spokojnosti, splnenie všetkých Vašich predsavzatí a predstáv. Prajem Vám veľa optimizmu a viery v dobro, o ktoré sa usilujete, veľa usilovných a po poznaní túžiacich žiakov, láskavých a chápaných nadriadených a pracovných kolegov.

Spolu si poprajme, aby sme na stránkach nášho mesačníka našli veľa zaujímavých reportáží, aktualít, informácií i námetov do ďalšej práce. Tešíme sa, že nám i naďalej zachováte priazeň a spestríte svojimi príspevkami náš i Váš časopis.

Hodiny nášho života odtikali prvé dni nového roku 2009. Tak nech je pre nás nevšedný – zdravý, krásny, pracovný a úspešný!

PaedDr. Anna Sandanusová
Katedra zoológie a antropológie UKF v Nitre

CROSS COMPLIANCE V LETOŠNÍM ROCE

V současné době se objevuje česká alternativa názvu cross compliance, a to „kontrola podmíněnosti“. Tyto kontroly vstupují v platnost od 1. 1. 2009. Nejedná se o žádné nové kontroly. Jde o to, že byly vybrány kontrolní body z legislativy platné většinou již několik let, kterými bude podmíněna 100 % výplata přímých plateb – proto kontrola podmíněnosti. Zemědělci, který nebude tyto body dodržovat, budou tyto přímé platby sníženy podle závažnosti provinění. Kontrolní body vycházejí ze směrnic Evropské unie a z jejich aplikací v české legislativě. Tyto zákonné požadavky jsou už dnes kontrolovány v rámci národních kontrol.

Zemědělec má právo na přímé platby při dodržení určitých podmínek. Tyto platby mají nárokový charakter, ale jsou podmíněny dodržováním vybraných zákonných požadavků. Kontrolovány budou fyzické a právnické osoby, které žádají o přímé platby a platby v rámci II. osy Programu rozvoje venkova. Kontrolními orgány budou: ÚKZÚZ, SRS, ČPI, ČIŽP, SZIF.

Kontroly podmíněnosti zahrnují:

- 1) Dobrý zemědělský a environmentální stav (GAEC) a udržování poměru stálých pastvin.
- 2) Zákonné požadavky na hospodaření (SMR) – 19 směrnic.

Kontrola v rámci II. osy PRV

Mezi opatření II. osy PRV na které se vztahuje kontrola podmíněnosti patří:

- Platby LFA – znevýhodněné oblasti
- Natura 2000
- Agroenvironmentální opatření
- Zalesňování zemědělské půdy
- Natura 2000 v lesích
- Lesnické environmentální platby

Kontrolní body

Po dlouhých jednáních bylo stanoveno 29 kontrolních bodů, které vycházejí ze směrnic EU označených jako SMR 1–8a (celkem 9 směrnic). Tyto kontrolní body budou uplatňovány od 1. 1. 2009. Zbýlé kontrolní body za SMR 9–18 vstoupí v platnost od 1. 1. 2011. Celkem za všech 19 směrnic bude 76 kontrolních bodů. V současné době je schváleno 29 bodů, zbýlé budou řešeny později. Pro žadatele o dotace z II. osy PRV bude od 1. 1. 2009 platit dalších 10 kontrolních bodů – minimální požadavky pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin – za nedodržení se budou krátit dotace za všechna výše uvedená opatření II. osy.

Výběr kontrolovaných podniků

Kontrolní orgány budou provádět kontroly na základě jimi sestaveného plánu kontrol.

S ohledem na požadavky směrnic musí být současně dodrženo:

1. kontrola nejméně 1 % všech zemědělců za každou směrnicí, kteří žádají o přímé platby, pokud oborová legislativa neurčuje procento vyšší – tzn. 10 % hospodářství chovu skotu a 3 % hospodářství chovu ovcí;
2. kontrola alespoň 1 % žadatelů o dotace z II. osy PRV;
3. minimální míra kontroly za kontrolní orgán ve výši 1 %;
4. při výběru bude zohledněn podíl náhodných kontrol ve výši 25 %, zbytek kontrol bude plánován dle rizikové analýzy příslušného kontrolního orgánu.

Aby bylo možné dodržet výše uvedené podmínky, bude rozložení kontrol následující:

- 1,6 % podniků bude kontrolováno v rámci SMR 1–5,
- 10 % hospodářství bude kontrolováno v rámci SMR 6–8a (identifikace a evidence zvířat),
- 1,9 % podniků bude kontrolováno v rámci SMR 1–5 a minimálních požadavků na použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin.

Nejvíce kontrol připadne na ČPI, která je povinna zkontrolovat 10 % hospodářství na identifikaci a evidenci zvířat.

Průběh kontroly

Kontroly podmíněnosti by měli začít probíhat 15. 5. 2009 po ukončení příjmů žádostí o přímé platby. Pokud kontrolní orgán v rámci kontrol národní legislativy i před 15. 5. zjistí vyšší porušení než zanedbatelné, je povinen tuto skutečnost hlásit do meziskladu zpráv MZe, kde se budou tato zjištění kontrolních orgánů shromažďovat. Do meziskladu zpráv MZe budou kontrolními orgány nahlašovány plány kontrol a poté předávány kontrolní listy se závěry kontrol. Po naplnění plánu kontrol budou údaje předány SZIF a vyplaceny dotace. Na úrovni kontrolního orgánu bude zajištěno 100 % sdružování kontrol – pokud bude kontrolní orgán kontrolovat více směrnic, učiní tak při jedné návštěvě podniku (aby se nestalo, že jedna kontrola skončí a druhá začne). Pro koordinaci mezi kontrolními orgány bude využit plán kontrol uložený v meziskladu. Kontrola bude hlášena až 14 dní předem.

Hodnocení kontrolních bodů

Podle následujících kritérií je ohodnocen každý kontrolní bod a podle toho vypočteno snížení dotace:

1. **Rozsah** – hodnotí se dosah porušení – např. počet případů porušení, počet hektarů na kterých došlo k porušení, % zvířat na farmě, která nebyla označena atd.
2. **Závažnost** – hodnotí se významnost důsledků porušení – např. o kolik byl překročen limit sušiny kalu na hektar.
3. **Trvalost** – hodnotí se jako ANO nebo NE – možnost návratu do původního stavu.
4. **Opakování** – je to porušení stejného kontrolního bodu vícekrát než jednou za 3 po sobě jdoucí roky.

Snížení přímých plateb a plateb za II. osu PRV

Snížení plateb se vztahuje na celkovou výši přímých plateb a všech plateb za výše uvedená opatření II. osy PRV.

- V případě nedbalosti je maximální sankce 5 %. Minimum je 1 %. Standardem jsou 3 %.
- V případě opakování porušení stejného kontrolního bodu v období 3 po sobě jdoucích let se výsledné snížení násobí 3 a může vystoupit až na 15 %.
- Po dosažení hranice sankce 15 % nebo po trojnásobném opakování stejného porušení se každé další porušení hodnotí jako úmyslné a sankce dosahuje od 20 do 100 %.

Přehled kontrolních bodů platných od 1. 1. 2009

29 kontrolních bodů – směrnice SMR 1–8a – přímé platby
10 kontrolních bodů – hnojiva, přípravky na ochranu rostlin
– platí jen pro opatření II. osy PRV

I. Oblast: Životní prostředí

I. 1. Podoblast: Ochrana volně žijících ptáků

SMR 1 – Směrnice Rady o ochraně volně žijících ptáků 79/409/EHS, zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Kontroluje: ČIŽP

1. Nedošlo k poškození nebo zničení významného krajinného prvku vodní tok a niva? (§ 4 odst. 2 z. č. 114/1992 Sb.)
2. Nedošlo k zásahu do krajinných prvků (remízky, meze, křovinné pásy a jiná rozptýlená zeleň) v rozporu se zákonem? (§ 8 a 5a odst. 1 z. č. 114/1992 Sb.)
3. Nedošlo k úmyslnému usmrcení ptáka nebo úmyslnému zničení jeho užívaného hnízda? (§ 5a odst. 1 z. č. 114/1992 Sb.)

I. 2. Podoblast: Ochrana vod

SMR 2 – Směrnice Rady 80/68/EHS o ochraně podzemních vod, zákon č. 254/2001 Sb. o vodách, vyhláška č. 450/2005 Sb. o nakládání se závadnými látkami. Kontroluje: ČIŽP

4. Nedošlo při zacházení s nebezpečnými látkami k jejich vniknutí do povrchových či podzemních vod nebo k ohrožení jejich prostředí? (§ 39 odst. 1, 5 a 9 z. č. 254/2001 Sb.)
 5. Jsou sklady nebezpečných látek vhodné z hlediska ochrany vod? (§ 39 odst. 4, písm. a) b) z. č. 254/2001 Sb.)
 6. Jsou nejméně jednou za 5 let, pokud není technickou normou nebo výrobcem stanovena lhůta kratší, prováděny zkoušky těsnosti potrubí a nádrží určených pro skladování ropných látek? (§ 39 odst. 4, písm. c) z. č. 254/2001 Sb.)
 7. Je vybudován a provozován odpovídající kontrolní systém pro zjišťování úniku skladovaných ropných látek? (§ 39 odst. 4, písm. d) z. č. 254/2001 Sb.)
- SMR 3** – Směrnice Rady 86/278/EHS o použití čistírenských kalů v zemědělství, zákon č. 185/2001 Sb. o odpadech, vyhláška č. 382/2001 Sb., zákon č. 156/1998 Sb. o hnojivech. Kontroluje: ÚKZÚZ
8. Bylo používání kalů podloženo zpracovaným Programem použití upravených kalů na z. p.? (§ 33 odst. 2 z. č. 185/2001 Sb., § 5 vyhl. 382/2001 Sb.)
 9. Byl dodržen zákaz použití kalu? (§ 33 odst. 3, z. č. 185/2001 Sb., § 2, 3 vyhl. 382/2001 Sb.)
 10. Byla dodržena dávka sušiny kalu na ha? (§ 1 písm. c vyhl. 382/2001 Sb.)
 11. Byly na z. p. použity upravené kaly splňující mezní hodnoty obsahu rizikových látek a prvků a jejich použití nemohlo vést ke vzniku škody na z. p. nebo okolních pozemcích? (§ 9 odst. 2, 3 z. č. 156/1998 Sb., § 3 vyhl. 382/2001 Sb.)
 12. Je soustavně a řádně vedena evidence o upravených kalech použitých na z. p.? (§ 9 odst. 6 z. č. 156/1998 Sb.)

SMR 4 – Nitrátová směrnice 91/676/EHS, NV 103/2003 Sb. – novela 2008. Kontroluje: ÚKZÚZ

13. Byl dodržen zákaz použití dusíkatých hnojivých látek v období zákazu hnojení? (§ 6 odst. 1)
14. Byly při hnojení jednotlivých plodin dodrženy limity stanovené v příloze č. 3 NV 103/2003 Sb.? (§ 7 odst. 1)
15. Byl dodržen maximální limit 170 kg N/ha/rok v použitých organických, organominerálních a statkových hnojivech v průměru zemědělského podniku? (§ 8 odst. 1)
16. Odpovídají jímky a nádrže kapacitně minimálně 4měsíční produkci kejdy a 3měsíční produkci močůvky a hnojůvky (při uvádění do oběhu – 2měsíční produkci) a jsou dostatečné pro uskladnění v období zákazu hnojení? (§ 9 odst. 1)
17. Byl dodržen zákaz pěstování širokořádkových plodin (kukuřice, slunečnice, sója, bob, brambory apod.) na pozemcích se sklonem nad 7°, které sousedí s útvary

- povrchových vod nebo se od nich nachází ve vzdálenosti menší než 25 m? (§ 11 odst. 2)
18. Jsou v blízkosti povrchových vod udržovány ochranné nehojené pásy v šířce 3 m od břehové čáry? (§ 12a)
19. Byl dodržen zákaz hnojení na půdu přesycenou vodou, pokrytou vrstvou sněhu vyšší než 5 cm nebo promrzlou do hloubky větší než 8 cm? (§ 9 odst. 2, písm. c) z. č. 156/1998 Sb.)

I. 3. Podoblast: Ochrana přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

SMR 5 – Směrnice Rady 95/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Kontroluje: ČIŽP

20. Nedochází k poškození předmětu ochrany evropsky významné lokality? (§ 45b z. č. 114/1992 Sb.)

II. Oblast: Ochrana zdraví člověka, zvířat a rostlin

II. 1. Podoblast: Označování hospodářských zvířat

PRASATA

SMR 6 – Směrnice Rady 2008/71/ES o identifikaci a evidování prasat, zákon č. 154/2000 Sb. o šlechtění a plemenitbě ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 136/2004 Sb. o označování a evidenci zvířat ve znění vyhlášky č. 199/2007 Sb. Kontroluje: ČPI

21. Hospodářství je zaregistrované v ústřední evidenci? (§ 23 odst. 1 písm. a) z. č. 16/2004 Sb. (z. č. 154/2000 Sb.) a § 28, 29 vyhl. 136/2004 Sb. ve znění vyhl. 199/2007 Sb.)

22. Registr prasat v hospodářství je založen a veden? (§ 23 odst. 1 písm. b) z. č. 16/2004 Sb. (z. č. 154/2000 Sb.) a § 52 vyhl. 136/2004 Sb. ve znění vyhl. 199/2007 Sb.) – *nebude zjišťována správnost vedení, to bude předmětem národní kontroly.*

SKOT

SMR 7–8 – Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1760/2000 o identifikaci a registraci skotu. Kontroluje: ČPI

23. Na hospodářství nebyla zjištěna nikdy neoznačená zvířata? (§ 22 odst. 1 z. č. 16/2004 Sb. /z. č. 154/2000 Sb./) – *nikdy neoznačené zvíře nemá ani díрку v uchu.*

24. Na hospodářství nebyla zjištěna zvířata, na která nebyly vydány průvodní listy skotu pověřenou osobou? (§ 23 odst. 4 z. č. 16/2004 Sb., (z. č. 154/2000 Sb.) a § 39 a příloha č. 7 vyhl. 136/2004 Sb. ve znění vyhl. 199/2007 Sb.)

25. Stájový registr je založen a veden? (§ 23 odst. 1 písm. b) z. č. 16/2004 Sb. (z. č. 154/2000 Sb.) a § 34 a příloha č. 7 vyhl. 136/2004 Sb. ve znění vyhl. 199/2007 Sb.)
26. Na hospodářství nebyla zjištěna zvířata nikdy neevidovaná v ústřední evidenci? (§ 23 odst. 1 písm. c) z. č. 16/2004 Sb. (z. č. 154/2000 Sb.) a § 34 odst. 3 vyhl. 136/2004 Sb. ve znění vyhl. 199/2007 Sb.)

OVCE A KOZY

SMR 8a – Nařízení Rady č. 21/2004 o identifikaci a evidenci ovcí a koz – odkazy na českou legislativu jsou stejné jako u skotu. Kontroluje: ČPI

27. Na hospodářství nebyla zjištěna nikdy neoznačená zvířata?

28. Stájový registr je založen a veden?

29. Na hospodářství nebyla zjištěna zvířata nikdy neevidovaná v ústřední evidenci?

Kontrolní body platné pro žadatele o dotaci z opatření II. osy PRV

Minimální požadavky na použití hnojiv – NV 103/2003 Sb. ve znění novely 2008

1. viz výše uvedený bod 13
2. viz bod 17
3. viz bod 18
4. Je při hnojení zajištěno rovnoměrné pokrytí pozemku? (§ 9 odst. 2 písm. a) z. č. 156/1998 Sb.)
5. viz bod 19

Minimální požadavky pro použití přípravků na ochranu rostlin – zákon č. 326/2004 Sb.

6. Bylo při aplikaci přípravku na ochranu rostlin postupováno v souladu s pokyny k ochraně vod a bylo dodrženo omezení v ochranném pásmu podzemních vod nebo vodárenských nádrží? (§ 49 odst. 1 písm. b)
7. Má podnikatel používající přípravky na ochranu rostlin zacházení s nimi zabezpečeno odborně způsobilou osobou nebo absolventem odborného kurzu podle odst. 4 § 86?
8. Plní odborně způsobilá osoba nebo absolvent povinnosti podle odstavce 3 § 86?
9. Je mechanizační prostředek, jímž je přípravek aplikován, opatřen dokladem o funkční způsobilosti? (§ 66)
10. Jsou skladované přípravky uskladněny v originálních obalech podle jejich druhů nebo odděleně od jiných výrobků nebo přípravků určených k likvidaci jako odpad nebo mimo dosah látek, které by mohli ovlivnit vlastnosti skladovaných přípravků? (§ 46 písm. a) bod 1 a 5)

Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI) připravil pro zemědělce metodickou pomůcku: Hodnocení jakosti hospodaření zemědělského podniku se zaměřením

na dodržování cross compliance = požadavků kontroly podmíněnosti. Cílem pomůcky je seznámit zemědělce s 19 evropskými normami a příslušnou českou legislativou. Pomůcka je rozdělena na jednotlivé kontrolní listy podle způsobu hospodaření, druhu chovaných zvířat atd., aby si každý zemědělec mohl jednoduše vybrat jen ty zákonné požadavky, které se ho přímo týkají. Kontrolní listy se snaží postihnout celou problematiku zákonných požadavků. Kontrolní body platné od 1. 1. 2009 jsou vyznačeny červeně. Metodická pomůcka má sloužit zemědělským subjektům k provedení samokontroly všech zákonných požadavků s důrazem na kontrolu podmíněnosti. Vždy aktuální verzi pomůcky si můžete stáhnout na www.agroporadenstvi.cz ve složce Expertní systémy a metodiky.

Zemědělec, který nechce nebo nemá čas si kontrolu provést sám, může využít služeb privátního poradce akreditovaného Ministerstvem zemědělství. ÚZEI je pověřen akreditací a správou registru poradců, který naleznete na www.agroporadenstvi.cz/registr.

Na závěr bych chtěl uklidnit všechny zemědělce. Ten, kdo má podnik v souladu se zákonnými požadavky, nemusí mít z těchto kontrol žádné obavy. Když bude přeci jen nějaké porušení zjištěno, hrozí maximální srážka dotace ve výši 5 %. Problém nastane při opakovaném porušení stejného kontrolního bodu, kdy sankce může postupně dosáhnout až 100 % – pokud ale podnik plní nápravná opatření uložená kontrolním orgánem, tak k tomu nemůže dojít. Tam, kde kontrolní orgán v minulosti zjistil nějaké nedostatky, pak je velmi pravděpodobné, že podnik bude v rámci rizikové analýzy opět vybrán ke kontrole. Proto nic nenechávejte náhodě. Příručka, která se bude zabývat schválenými kontrolními body s podrobným vysvětlením legislativy, bude distribuována dle IČO všem zemědělským subjektům.

Ing. Luboš Blažek
Regionální pracoviště ÚZEI Poděbrady

UKONČENÍ PROJEKTU

Moravskoslezské centrum odborného vzdělávání pro rozvoj venkovského prostoru

Čtenáři tohoto časopisu se z předcházejících článků (z č. 5, ročník 69 a č. 1, ročník 70) dozvěděli o založení Moravskoslezského centra odborného vzdělávání (MS COV), o jeho činnosti a o podání projektu s názvem „Rozvoj a zlepšení nabídky MS COV pro rozvoj venkovského prostoru“. Vzhledem k tomu, že se jednalo o projekt rozvržený do dvou roků (září 2006 – červen 2008), chtěl bych vás seznámit s ukončením zbylé části projektu a s jeho přínosem pro zemědělskou veřejnost a rozvoj venkovského prostředí.

Projekt nabídl široké spektrum aktivit, které měly za úkol pomoci pracovníkům v zemědělství, službách a údržbě krajiny být konkurenceschopní v podmínkách členství České republiky v EU v projekčním období 2007–2013. Rovněž reagoval – cestou vzdělávání – na adaptabilitu agrárního sektoru v Moravskoslezském kraji v podmínkách společné zemědělské politiky EU.

Projekt si vytyčil akce, které se objevily ve sledovaných monitorovacích indikátorech:

- oslovení širokého spektra pracovníků v zemědělství, službách, ochraně a údržbě krajiny a venkovského prostoru
- zvýšení počítačové gramotnosti
- orientace v grantových programech ČR a EU a zlepšení schopnosti přípravy a tvorby projektů s možností čerpání finančních dotací
- využívání moderní zemědělské techniky a technologií s ohledem na šetření energií, zvyšování produktivity práce a ochranu životního prostředí
- zlepšení života na vesnici, environmentální vzdělávání

- motivace k celoživotnímu vzdělávání
- evaluace jednotlivých aktivit, pravidelné vyhodnocování a prezentace na webových stránkách a tisku

Z těchto cílů byly zpracovány 4 moduly, které měly vždy dvě části (kurzy, semináře či předvádění), odpovídali za ně určení garanti a byly nosnou částí projektu. Soustředěny byly do následujících oblastí:

M1 „Kurzy zlepšování odborných znalostí a dovedností v oblasti informačních technologií“

K1 „Kurz základních počítačových znalostí – Word, Excel, Power Point“

K2 „Kurz využití internetu speciálních zemědělských a potravinářských databází a speciálních zemědělských programů, jejichž znalost je potřebná pro hospodaření v EU“

(Garantem modulu byl Ing. Arnošt Klein, ředitel MSSŽ a VOŠ Opava.)

M2 „Kurzy zvyšování profesní úrovně a připravenosti zemědělců ve vazbě na podmínky EU v programovém období 2007–2013“

K1 „Zemědělská politika EU – programy a fondy“

K2 „Vzdělávání v oblasti projekční činnosti včetně praktického procvičování přípravy projektu“

(Garantem modulu byla Ing. Lenka Metzlová, ředitelka SZŠ Město Albrechtice.)

M3 „Seminář zlepšování životního prostředí a kvality života ve venkovském prostoru“ – dva semináře po 4 samostatných přednáškách

(Garantem semináře byl Ing. František Mariánek, ředitel AKO.)

M4 Předváděcí akce moderní zemědělské techniky a technologií s možností jejich využití – předváděcí akce 1 „Zemědělská technika pro základní a minimalizační zpracování půdy“, předváděcí akce 2 „Zemědělská technika pro sklizeň píce“

(Garantem modulu byl Ing. Zdeněk Welna, ředitel SŠAMP Krnov.)

Celý projekt dobře řídili: manažer projektu Ing. Alois Palcr, učitel praxe SŠAMP Krnov a asistent manažera Ing. Jaromír Beneš, předseda MS COV a ředitel Školního statku, Opava, p.o. O modulech M1 a M4 již byli čtenáři podrobně informováni v uvedených číslech Zemědělské školy, a tak před seznámením se zbývajících dvěma uvádíme přehlednou tabulku s plánovaným a skutečným počtem účastníků.

Počet osob proškolených v pilotním ověřování

Modul	Kurz 1		Kurz 2		Celkem
	plán	skutečnost	plán	skutečnost	
M1	48	48	48	50	98
M2	48	50	48	50	100
M3	120	151	120	176	327
M4	250	253	250	300	553
		502		557	1 075
plán 932					

Z tabulky je vidět, že plán, který postavil management projektu, byl počtem účastníků překročen o 15 %, což svědčí o dobré propagaci akcí, vhodném oslovení cílových skupin a vhodném výběru předložených akcí.

Kurz č. 2 modulu M2 „Vzdělávání v oblasti projekční činnosti včetně praktického procvičování přípravy projektu“ navazoval na kurz č. 1, o kterém již bylo dříve pojednáno. Taktéž ho vedla na všech čtyřech odborných školách zkušená lektorka a manažerka z Euroregionu Praděd Ing. Bc. Judita Žáčková. Účastníci využívali efektivně dobře vybavených učeben pro informační technologie na jednotlivých odborných školách, a kde bylo třeba, byly použity didaktické pomůcky MS COV zakoupené z finančních

prostředků EU. Posluchači měli k dispozici studijní materiály připravené lektorkou a rozmnožené MS COV, které jim zůstaly i po ukončení kurzu. K dispozici byly počítače, dataprojektory a další technika.

Termíny realizace jednotlivých kurzů byly voleny velmi dobře v souladu s vývojem informací o dotačních programech, zaměřených na rozvoj venkova a zemědělství (EAFRD), což umožnilo zařadit do programu jednotlivých kurzů nejaktuálnější informace. Modul byl vhodně termínově zařazen, neboť v době jeho realizace vypsaly ZIF výzvy k vyhlášení projektů, a tak mohli frekventanti využít praktické získané zkušenosti pro tvorbu svých projektů.

Modul 3 „Seminář zlepšování životního prostředí a kvality života ve venkovském prostoru“ byl určen nejen pro zemědělskou veřejnost, ale i pro samosprávy obcí, pracovníky zabývající se údržbou krajiny a oblastí životního prostředí i pracovníky neziskových organizací. Modul byl realizován ve dvou seminářích, probíhal dle harmonogramu a jeho druhou částí náplň projektu končila. Byl realizován na zúčastněných odborných školách v Opavě, Krnově, Frýdku-Místku a na zámku Bartošovicích, čímž pokryl i část novojičínskou a tím i plošně celý Moravskoslezský kraj.

Svým zaměřením byl určen nejen pro zemědělskou veřejnost, ale i pro samosprávy obcí, pracovníky zabývající se údržbou krajiny a oblastí životního prostředí a pracovníky neziskových organizací. Cílem a zaměřením modulu bylo zvýšení zájmu o zlepšení kvality života ve venkovském prostředí a přizpůsobení znalostí o údržbě krajiny a ochraně životního prostředí podmínkám a normám EU. Rozsah jednoho semináře byl rozvržen na 8 hodin, obsahoval 4 samostatné přednášky a předpokládaný počet účastníků v každém semináři byl plánován na 30, což celkově představovalo 240 účastníků (30 účastníků x 4 místa semináře x 2 semináře). Na seminář byli zajištěni zkušení lektori s dlouholetou praxí a činností v daném oboru:

Seminář č. 1 – Trvale udržitelný rozvoj venkova, Ing. Jiří Krist; **Leader v rozvoji venkova**, Ing. Aleš Peterka; **Diverzifikace rozvoje zemědělské činnosti na venkově**, doc. Ing. Boris Klepek; **Zemědělství a venkov**, Ing. František Mariánek. Přednášeli lektori z Moravskoslezského kraje, témata přednášek i lektori, podle hodnocení účastníků, velmi zaujali. Největší úspěch měla přednáška doc. Klepky, na jejímž základě proběhla zásluhou Strany zelených další samostatná přednáška v Krnově pod názvem „Nafta z popelnic“.

Seminář č. 2 – Reforma společné zemědělské politiky v zemědělské praxi, doc. Ing. Dušan Vaněk; **Změna podnikatelského prostředí zemědělských podniků** ovliv-

něna globalizačními procesy, prof. Ing. Věra Bečvářová; Úloha místních akčních skupin v programu LEADER, doc. Ing. Jan Jánský; Nové trendy v ochraně životního prostředí v podmínkách udržitelného rozvoje zemědělství, dr. Ing. Zdeněk Havlíček. (Zvláště přednášky doc. Klepka a prof. Bečvářové jsou zpracovány tak dobře, že by mohly sloužit i pro výuku na středních zemědělských školách. Pokud by byl zájem, je možno se obrátit na MS COV Opava!)

Celý projekt byl finančně dotován z fondu EU a ČR. Finanční částka byla vhodně využita pro splnění projektu. Na závěr každého kurzu či semináře účastníci danou

akci hodnotili pomocí dotazníků. Ukázalo se, že se akce velmi líbily, všichni účastníci ocenili možnost dostat se k potřebným novým poznatkům a zkušenostem v oboru a přáli by si, aby v podobném projektu MS COV v dalších letech pokračovalo. Proto management pracuje na novém projektu, do MS COV přistoupili další dvě odborné školy (z Frýdku-Místku a Nového Jičína) pro lepší pokrytí celého kraje. Připravovaný projekt bude rozšířen o jazykovou přípravu a workshopy.

Ing. Alois Palcr
MS COV Opava

ZEMĚDĚLKA ČERPÁ DOTACE Z EU

V rozpětí let 2007–2013 vyčlenila EU v rámci operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost 612 milionů €, které jsou určeny pro základní a střední školství.

Mezi první školy, jež čerpají tyto finanční prostředky, patří i **Střední škola zemědělská a lesnická ve Frýdku-Místku.**

Na realizaci projektu s názvem „Efektivní využívání ICT ve výuce všeobecně vzdělávacích a odborných předmětů na SŠ“ získala grant ve výši 1,5 milionu korun.

Hlavním cílem projektu je rozvoj a zkvalitňování počátečního vzdělávání s důrazem na zlepšení klíčových kompetencí absolventů a zavedení inovací do práce učitelů středních škol. Tyto změny ve svém důsledku pozitivně ovlivní vzdělávání žáků tak, aby měli lepší předpoklady pro další studium, větší uplatnitelnost na trhu práce a byli připraveni na nutnost celoživotního vzdělávání se znalostí ICT. Studenti budou moci plně využívat nejmodernější výpočetní techniku, a tak lépe pracovat s informacemi.

Projekt přispěje i ke zvýšení odborné způsobilosti pedagogických pracovníků v používání ICT. Díky důmyslnému systému proškolení získají předpoklady k úspěšnému zavádění nových vyučovacích metod do své práce.

V rámci projektu bude zřízena e-learningová učebna, zprovozněn e-learningový portál na webových stránkách škol a členové řešitelského týmu vytvoří celou řadu ucelených studijních materiálů, které budou průběžně zveřejňovat v prostředí Moodle.

Ke spolupráci přizvala jako partnera Střední školu zemědělskou v Českém Těšíně.

RNDr. Jitka Filipcová
Manažer projektu

KRIZE A POKLES POPTÁVKY

Je to přesně rok, co zavládla v celé agrární Evropě euforie. A nejenom v Evropě. I z úst představitelů kanadských a amerických farmářů jsme na konferenci Severní Amerika – Evropská unie v Praze na podzim 2007 slyšeli o tom, že přišla pro farmáře příznivá doba a že bude trvat dlouho. Podobně tehdy hovořil generální sekretář Světové federace zemědělských producentů (IFAP) David King s tím, že je třeba šetřit na horší časy, které někdy jistě přijdou. Netušil ovšem, že tak brzy. Německý ministr zemědělství Horst Seehofer vyhlásil během svého úřadování politiku renesance německého a evropského zemědělství, v ní nyní jako bavorský premiér pokračuje. Výborná nálada byla vidět a cítit na lednovém agrosalonu Grüne Woche 2008 v Berlíně.

I já jsem tehdy hovořil o renesanci českého zemědělství. A proč taky ne, po létech útlumu, drastických poklesů stavů hospodářských zvířat, úbytků pracovníků středního věku a managementu. Byl nejvyšší čas k obratu, o kterém leccos nasvědčovalo. Leč stalo se úplně něco jiného. Přišlo něco, co nikdo nečekal. V první fázi pád cen hlavních komodit obilí a mléka, v druhé fázi světová finanční krize a v patách za ní hospodářská recese. O to je důležitější, že jsme vybojovali příznivý rozpočet.

V další fázi bude ještě důležitější, jaká se nám podaří dohodnout, chcete-li prosadit, s vládou opatření na minimalizaci dopadů hospodářské krize. To pokládám za klíčový úkol pro naši práci v prvním čtvrtletí právě započatého roku. Ztratit přitom nesmíme obrazně ani den, protože vývoj situace je hrozivý. Stačí si poslechnout bankovní analýty České obchodní banky či guvernéra České národní banky. Pro příklad uvedu jenom jediný závěr guvernéra Zdeňka Tůmy z odborného semináře, který na sklonku roku pořádala ČNB s Hospodářskou a Agrární komorou.

Průvodním jevem krize je prudký pokles poptávky a nízké ceny potravin. Nebo si stačí přechíst, jak hodnotí současnou dobu politické špičky sousedního Německa, na jehož ekonomiku jsme skoro totálně napojeni. Před koncem roku došly k závěru, že Německo stojí před největší hospodářskou krizí od doby svého vzniku. Tedy od roku 1949.

Nicméně je zde začátek nového roku a já bych chtěl všem lidem dobré vůle z našeho sektoru poděkovat za vše, co udělali pro naši společnou věc v právě skončeném roce 2008. Současně do nového roku 2009 chci popřát pevné zdraví, dobré nervy a rozvahu. To vše budeme potřebovat v mnohem větší míře, než tomu bylo doposud. A vedle přání mám ještě jednu prosbu. Abychom zapomněli na to, co nás rozděluje a soustředili se na to, co nás spojuje. Jedině tak máme šanci v konfrontaci s dopady hospodářské recese obstát s co nejnižšími ztrátami.

Ing. Jan Veleba
prezident AK ČR

AEDUCA 2008

Festival vzdělávání dospělých

Ve druhé polovině listopadu 2008 se konal již tradičně na Univerzitě Palackého v Olomouci Festival vzdělávání dospělých. Tento už 4. ročník se věnoval tématům – Společenská odpovědnost firem a vzdělávacích institucí, Vzděláváním ke zvyšování zaměstnatelnosti, „Firemní vzdělávání“ na vysokých školách, Talent management, Znalostní ekonomika pod vlivem ICT a Umění komunikace v mediálním světě.

Zahajovací konference o společenské odpovědnosti firem řešila otázku nezastupitelné role zaměstnavatelů při odborném a profesním rozvoji svých pracovníků. Většina přednášejících zdůrazňovala, že společenská odpovědnost je investicí firmy, která se vyplácí jí samotné i celé společnosti. Může jít o snížení nákladů v důsledku poklesu fluktuace zaměstnanců, získání nových potenciačních zákazníků či zlepšení pří-

rodních podmínek v nejbližším okolí firmy. Podnětná byla i vystoupení lektorů ze vzdělávacích institucí, v níž popisovali postupné uplatňování zásad učící se organizace.

Druhá konference řešila otázky zvyšování zaměstnatelnosti. Předvídání budoucích nároků ekonomiky na kvalifikovanou práci je důležitým předpokladem pro vytváření

dlouhodobého souladu mezi nabídkou a poptávkou na pracovním trhu, prevencí strukturální nezaměstnanosti a efektivní využití pracovní síly. Schopnost flexibilně reagovat na měnící se požadavky trhu práce primárně souvisí s efektivním rozvíjením celoživotního učení, jež je otevřené všem skupinám osob. Je zřejmé, že klíčovou roli pro zvyšování konkurenceschopnosti sehrají vzdělání lidé schopní celoživotního učení. Tyto myšlenky se prolínaly ve všech prezentacích vystupujících lektorů. Zazněla i myšlenka, že i školy střední a vysoké by měly nabízet více programů v rámci celoživotního učení.

Další konference se zabývala znalostní ekonomikou pod vlivem ICT. Zde byla potvrzena role internetu a internetových aplikací, které přináší inovativní možnosti ve vzdělávání, jejichž základní charakteristikou je immersion – vtažení účastníka do vzdělávacích procesů. Konference věnovala hodně pozornosti volbě vhodných prostředků a metod předávání studijních informací. Bylo představeno netradiční pojetí integrace výukových zdrojů do formátu multimediálních e-book knihoven.

(Některé zajímavé příspěvky na konferencích festivalu vzdělávání dospělých budou prezentovány v dalších číslech časopisu Zemědělská škola v průběhu roku 2009.)

V rámci festivalu proběhla prezentace programů vzdělávacích institucí a škol, prezentace projektů rozvoje lidských zdrojů a přehlídka rozhlasových, televizních a multimediálních vzdělávacích pořadů pro dospělé. Doprovodný program byl zaměřen na kulturu života. V rámci společenského večera, který byl součástí festivalu, byly předány ceny vítězným pořadům z rozhlasu a televize, které se zabývali problematikou vzdělávání dospělých. Společenský večer byl i příležitostí pro účastníky navázat neformální kontakty s dalšími partnery zabývajících se vzděláváním dospělých.

Živý ohlas vzbudila přednáška a na ní navazující panelová diskuse ředitele Českého rozhlasu 2 – Praha pana Jiřího Vejvody, který ve svém vystoupení řešil téma komunikace v mediálním světě. V panelové diskuzi zaujala zvláště část pojednávající o „mediokracii“. Pořadatelem festivalu byl Institut celoživotního vzdělávání Univerzity Palackého v Olomouci.

Další informace lze najít na www.aeduca.cz

Josef Sívek
ÚZEI Praha

KURZY FAREMNÍHO ZPRACOVÁNÍ MLÉKA A LOKÁLNÍ EKONOMIKA

Jihočeská společnost Rosa v uplynulém roce uspořádala s dotací Programu rozvoje venkova sedm kurzů faremního zpracování mléka. Českbudějovická Rosa – společnost pro ekologické informace a aktivity – je nestátní neziskovou organizací s dlouhou tradicí. Už 17 let se věnuje podpoře ekologického myšlení veřejnosti a podpoře udržitelného rozvoje. Proč ale pořádá kurzy zpracování mléka a výroby sýrů?

V několika posledních letech se část naší činnosti orientuje na podporu lokalizace, kterou považujeme za základ udržitelnosti zejména venkovských regionů. Principem lokalizace je zkracování vzdálenosti mezi dodavateli a odběrateli, podpora obchodování (nebo směny) v místě a snaha o snížení závislosti dané oblasti na vnějších zdrojích. Snižují se tak přepravní vzdálenosti zboží, spotřeba pohonných hmot, snižují se dopady dopravy na životní prostředí.

Venkov produkuje řadu surovin, které se ale zpracovávají v centralizovaných zpracovnách ve městě. Zpracované výrobky pak putují zpět na venkov do místních krámků a samoobsluh. Cesta od producenta ke konzumentovi bývá dlouhá stovky i tisíce, v lepších případech desítky kilometrů. Proč ale venkov nemůže být sám o sobě ve výrobě potravin soběstačný? Proč je stále cesta od krávy za humny

přes mlékárnu a výrobník jogurtu a samoobsluhu v obci tak dlouhá?

Svoji roli zde hraje celá řada faktorů. A jedním z nich je i to, že kvůli kolektivizaci v druhé polovině minulého století byla přerušena kontinuita rodinných farem s tradicí vlastního zpracování surovin. Na přerušenu tradici se obtížně navazuje. Někde chybí peníze na potřebné vybavení, jinde znalosti technologie zpracování mléka. Na malé provozovny není připravena ani naše legislativa ani instituce, které provozovny schvalují a kontrolují. Ačkoliv i zde se situace pozvolna mění.

V současné době je už možné mléko za určitých podmínek prodávat přímo ze dvora od farmáře. Co se týče výrobků z mléka, je situace složitější. Zde je zatím možné

vyrábět mléčné výrobky pouze pro vlastní potřebu. Pokud chce někdo vyrábět tyto výrobky na prodej, musí splnit stejné normy, jako velkovýrobce. Prodávát ale pak může v celé Evropské unii. Chybí zde evidentně určitý mezistupeň, který by umožňoval výrobu v malém a prodej ze dvora a zamezoval třeba prodej mimo blízký region. Možná změna legislativy je nesnadnou a zdlouhavou cestou.

Protože je ale už nyní mezi chovateli zájem o zvládnutí výroby sýrů, připravili jsme pro ně dvoudenní kurzy, které v sobě kombinují teoretickou i praktickou výuku. V rámci teoretické části se chovatelé dozví, co to vlastně lokalizace je a jak je možné místní trh podporovat a rozvíjet. Dále se seznámí s chovem mléčných plemen, s potřebnými šifidly a kulturami, s hygienou zpracování, s uspořádáním i vybavením mlékárny, s technologiemi výroby, zráním a skladování sýra, ale také s možnostmi čerpání dotací na vybudování malé mlékárny.

V rámci praktické výuky se účastníci kurzu učí vypočítat potřebné množství syřidla k zasetí různých druhů sýra, vyrobit čerstvý sýr, dále sýr polotvrdý (dohříváný) typu gouda, sýr hnětený (oštiepok) a čedar. Vyrábí a ochutnává se také jogurt a tvaroh. Účastníci kurzu si odnesou rovněž řadu informací o ochucování sýrů a vyzkouší si konečnou úpravu sýra pro dlouhodobé uchování voskováním. Kurzy probíhaly v pěti různých krajích a jejich lektory byli zkušení výrobci.

Pro další inspiraci a motivaci jsou kurzy doplněny exkurzí do místní malé faremní mlékárny se schváleným provozem.

Našich kurzů se v loňském roce zúčastnilo na 120 zájemců. Protože kurzy pořádáme už třetím rokem, prošlo jimi více než dvě stovky chovatelů (někteří i opakovaně). O kurzy je poměrně velký zájem, ale v uplynulém roce jsme měli problém s tím, že kurzů podpořených z Programu rozvoje venkova se mohou zúčastnit pouze registrovaní zemědělci a zpracovatelé, což malí chovatelé často nejsou. Tento problém se nám podařilo částečně vyřešit díky dotaci z Ministerstva životního prostředí, která umožnila pořádat kurzy i pro jiné cílové skupiny.

Velkou přidanou hodnotou pořádaných kurzů je vzájemné seznámení účastníků. Často si přímo na kurzu domluví prodej plemenných zvířat, vzájemně konzultují chovatelské problémy, vyměňují recepty.

Absolventi kurzu získají osvědčení o absolvování kurzu, školící materiály a brožuru s řadou návodů a postupů pro výrobu různých druhů mléčných výrobků. Školící materiály jsou umístěny na www.rosacb.cz, zde je možné si objednat brožuru „Domácí zpracování mléka“, popřípadě se informovat, jestli není v nabídce nějaký další kurz.

RNDr. Zuzana Guthová, Rosa České Budějovice

INFORMAČNÍ SERVIS

Zastoupení Evropské komise

Komise schválila 186 milionů EUR pro 143 nových projektů LIFE+

Evropská komise schválila financování 143 nových projektů v rámci první výzvy k předkládání návrhů k programu LIFE+ (2007–2013) – evropského fondu pro životní prostředí. Projekty pocházejí z celé EU a zahrnují opatření v oblasti ochrany přírody, politiky životního prostředí, informací a komunikace. Celkově představují investice ve výši 367 milionů EUR, z nichž 186 milionů EUR uhradí Evropská unie.

Na základě první výzvy v rámci programu LIFE+ (obdržela Komise více než 700 návrhů od veřejných a soukromých subjektů z 27 členských států EU. Z nich bylo 143 vybráno (*Slovensko je zastoupeno 1 projektem, Česká republika žádným*) pro spolufinancování ze tří složek

nového programu: LIFE+ Příroda a biologická rozmanitost, LIFE+ Politika a správa v oblasti životního prostředí a LIFE+ Informace a komunikace.

Projekty LIFE+ **Příroda a biologická rozmanitost** zlepšují stav zachování ohrožených druhů a přírodních stanovišť. Z 264 přijatých návrhů vybrala Komise k financování 58 projektů od sdružení ochránců přírody, vládních orgánů a jiných stran.

Projekty prováděné ve 21 členských státech celkově představují investice ve výši 165 milionů EUR, z nichž přes 94 milionů EUR uhradí Evropská unie. Většina z nich (54) jsou projekty z oblasti přírody, které přispívají k provádění směrnic o ochraně ptáků nebo přírodních stanovišť a sítě Natura 2000.

Projekty LIFE+ **Politika a správa v oblasti životního prostředí** jsou pilotní projekty, které přispívají k rozvoji inovativních myšlenek, technologií, metod a nástrojů politiky životního prostředí. Z 325 přijatých návrhů vybrala Komise k financování 74 projektů z široké obce organizací veřejného a soukromého sektoru. Vítězné projekty prováděné ve 21 členských státech celkově představují investice ve výši 185 milionů EUR, z nichž přes 84 milionů EUR uhradí Evropská unie. Projekty jsou zaměřené na odpady a přírodní zdroje (29 projektů), na změny klimatu (22), dalších 24 projektů se zabývá otázkami vody, městského prostředí, půdy, hluku, lesů, chemických látek, ovzduší a životního prostředí a zdraví.

Projekty LIFE+ **Informace a komunikace** slouží k šíření informací a zviditelňování problémů v oblasti životního prostředí, dále pak zajišťují školení a osvětu s cílem předcházet lesním požárům. Ze 118 přijatých návrhů vybrala Komise k financování 11 projektů z řady organizací veřejného a soukromého sektoru v oblasti přírody a životního prostředí. Projekty prováděné ve Španělsku, Francii, Finsku, Itálii, na Maltě, ve Švédsku a Spojeném království celkově představují investice ve výši 16 milionů EUR, z nichž 8 milionů uhradí Evropská unie.

Program LIFE+ je novým evropským finančním nástrojem pro životní prostředí s celkovým rozpočtem ve výši 2 143 milionů EUR (dvě miliardy jedno sto čtyřicet tři milionů EUR) na období 2007–2013. Během tohoto období Komise každoročně zveřejní jednu výzvu k předkládání návrhů projektů LIFE+.

Projekty partnerství Comenius Regio: nové příležitosti pro spolupráci ve vzdělávání na školách

Evropská komise na listopadové konferenci ve Výboru regionů zahájila projekty partnerství Comenius Regio, novou akci v rámci programu celoživotního učení. Partnerství Comenius Regio budou mít rozpočet 16 milionů eur a budou podporovat spolupráci mezi místními a regionálními orgány státní správy, školami a jinými vzdělávacími institucemi v celé Evropě.

Projekty partnerství Comenius Regio poskytují financování pro regionální spolupráci ve vzdělávání na školách a podporují výměnu zkušeností a osvědčených postupů mezi evropskými regiony a obcemi. Jejich cílem je pomáhat orgánům regionální a místní státní správy, které jsou odpovědné za vzdělávání na školách, zlepšovat příležitosti ke vzdělávání pro děti školního věku. V rámci projektů dvoustranné spolupráce si oba zúčastněné regiony mohou zvolit libovolné téma, které pro sebe považují za závažné

a zajímavé. Projekty spolupráce se mohou například týkat problematiky řízení škol, lepší integrace žáků z prostředí migrantů, podnikatelského vzdělávání nebo otázky snižování počtu případů předčasného ukončení školní docházky.

Do činností v rámci projektu musí být zahrnuty školy a další významní partneři z regionu nebo obce, jako například organizace mládeže, knihovna nebo muzeum. Uvítáme jak přeshraniční spolupráci, tak spolupráci regionů z různých částí Evropy.

Partnerství Comenius Regio mohou zahrnovat širokou škálu aktivit, jako jsou výměny vyučujících, společné vzdělávací akce pro učitele, vzájemné předávání zkušeností nebo studijní pobyty. Mohou také napomoci vzniku dalších aktivit v dotčených regionech, například provádění průzkumů, testování nových vzdělávacích postupů nebo informačních kampaní.

Lhůta pro předkládání žádostí o granty je **do 20. února 2009**.

Další informace: <http://www.naep.cz/>

Bezpečnost pesticidů

Výbor Evropského parlamentu pro životní prostředí hlasoval koncem roku o novém předpisu, ovlivňujícím výrobu, licencování a využití pesticidů. Poslanci potvrdili, že určité toxické chemické látky budou zakázány. Dále se postavili proti rozdělení EU na tři zóny pro licencování pesticidů. Kromě toho členské státy budou muset splnit kvantitativní požadavky na snížení množství používaných pesticidů.

Návrat křivé okurky – Komise povolí prodej ovoce a zeleniny nestandardních tvarů

Normy týkající se velikosti a tvaru ovoce a zeleniny patří minulosti. Členské státy EU v listopadu schválily návrhy Komise, které mají za cíl zrušit normy prodeje týkající se 26 druhů ovoce a zeleniny. Iniciativa Komise směřující k zrušení těchto norem představuje důležitý krok na cestě k racionalizaci a zjednodušení předpisů EU a k odstranění zbytečné byrokracie. Normy zůstanou zachovány pro 10 druhů ovoce a zeleniny, mj. pro jablka, jahody a rajčata. Ale i v případě těchto 10 druhů budou členské státy moci povolit jejich prodej za podmínky, že budou označeny tak, aby je bylo možné rozeznat od produktů kategorie „extra“, „I“ a „II“. Jinými slovy, nové předpisy opravňují vnitrostátní orgány povolit maloobchodní prodej všech druhů ovoce a zeleniny bez ohledu na jejich velikost a tvar.

Hlasování znamená zrušení norem prodeje 26 produktů: meruněk, artyčoků, chřestu, lilku, avokáda, fazolí, růžičkové kapusty, mrkve, květáku, višně, cuketu, okurek, pěstovaných žampionů, česneku, vlašských ořechů, lískových ořechů ve skořápce, hlávkového zelí, pórků, cukrových melounů, cibule, hrachu, švestek, řapíkatého celeru, ořechů ve skořápce, vodních melounů a salátové čekanky.

Návrh by zachoval specifické normy prodeje produktů, které představují 75 % hodnoty obchodu EU, a sice jablko, citrusových plodů, kiwi, salátu, broskví a nektarinek, hrušek, jahod, sladkých paprik, stolních hroznů a rajčat. Členské státy však budou moci i tyto produkty vyjmout z norem, pokud budou prodávány s odpovídajícím štítkem. Prakticky to znamená, že jablko, které nevyhovuje normám, lze prodávat, pokud bude opatřeno štítkem „produkt určený pro zpracování“ nebo ekvivalentním označením.

Změny začnou platit od 1. července 2009.

Prověрка společné zemědělské politiky připraví zemědělce na nové výzvy

Evropská komise přivítala politickou dohodu ministrů zemědělství, která umožní modernizaci, zjednodušení a zefektivnění společné zemědělské politiky. Odstraní se některá omezení, což zemědělcům umožní, aby lépe reagovali na situaci na trhu a řešili případné problémy. Tato dohoda mimo jiné ruší vynětí orné půdy z produkce, zvyšuje mléčné kvóty, až k jejich úplnému zrušení v roce 2015, a mění tržní intervenci ve skutečně účinnou pomoc. Ministři se zároveň dohodli na zvýšení modulace vedoucí ke snížení přímé platby zemědělcům. Uvolněné finanční prostředky budou převedeny do fondu pro rozvoj venkova.

Evropská digitální knihovna „Europeana“ je přístupná on-line

Evropská digitální knihovna Europeana se koncem roku otevřela veřejnosti. Na adrese www.europeana.eu mají uživatelé internetu z celého světa přístup k více než dvěma milionům knih, map, nahrávek, fotografií, archivních dokumentů, maleb a filmů z národních knihoven a kulturních institucí sedmadvaceti členských států Evropské unie. Europeana nabízí nové způsoby objevování evropského dědictví – všichni, kdo se zajímají o literaturu, umění, vědu, politiku, historii, architekturu, hudbu nebo film, budou mít zadarmo rychlý přístup k největším evropským sbírkám a mistrovským dílům, a to v jediné virtuální knihovně prostřednictvím webových stránek ve všech jazycích Unie.

Evropští žáci se učí cizí jazyky od ranějšího věku

Evropská komise představila novou studii sítě Eurydice zabývající se výukou jazyků v evropských školách. Studie podává komplexní obrázek o jazykové výuce v primárním a všeobecném sekundárním vzdělávání v 31 zemích, jež se účastní programu celoživotního učení EU. Studie hodnotí přibližně 40 ukazatelů a vyplývá z ní, že výuka jazyků v rámci všeobecného vzdělávání má stále větší podporu a že se žáci cizím jazykům začínají učit od ranějšího věku. Z těchto závěrů lze usoudit, že zúčastněné země mají na problematiku obsaženou v usnesení Rady o Evropské strategii pro mnohojazyčnost stejný názor.

Naléhavě proti úbytku včel

Evropský parlament upozorňuje, že je třeba bezodkladně jednat vzhledem k vážné krizi, již prochází včelařské odvětví. Poslanci žádají vypracování studií o možné souvislosti mezi úmrtností včel, používáním některých pesticidů a geneticky modifikovanými plodinami, vytvoření ochranných zón na podporu opylování a zavedení odpovídajících veterinárních opatření na boj proti chorobám, které decimují úly.

Strategické možnosti pro mladé Evropany

Evropská komise uzavřela online konzultaci s veřejností o tom, jak by se v budoucnosti měla vyvíjet politika mládeže v Evropské unii. Cílem konzultace bylo nalézt odpověď na otázky týkající se hlavních úkolů a příležitostí, jež budou mít na mladé lidi největší dopad. Dotazník zahrnoval otázky ohledně vzdělávání a informálního učení, zaměstnání, diskriminace, sociálního začleňování a dobrovolných činností mladých lidí. S výsledky konzultace se seznámí evropští tvůrci politik, aby na jejich základě připravili konkrétní opatření, jejichž cílem bude pomoci mladým lidem při začleňování se do společnosti, hledání práce, zlepšování svých obecných životních podmínek a zapojování se do společnosti jako občané.

Webová stránka českého předsednictví EU byla spuštěna

Internetový portál českého předsednictví v Radě EU www.eu2009.cz nabízí základní informace o předsednictví v češtině, angličtině a francouzštině a dále možnost včasné registrace na akce pro novináře. Design portálu vychází z jednotného vizuálního stylu českého předsednictví, který byl navržen mladým grafikem Tomášem Pakostou.

ASOCIACE UZAVŘELA DALŠÍ ROK SPOLEČNÉ ČINNOSTI

V prosincovém čísle jsme v úvodním článku časopisu uveřejnili zprávu o činnosti Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru, kterou přednesl na Valné hromadě Asociace (dne 13. 11. 2008) její předseda pan Mgr. Otakar Březina. V následujících řádcích uvádíme přehled vystoupení jednotlivých hostů jednání a členů Asociace.

Větší prostor pro vzdělávání má v současné době podle slov ředitele ING. NOVÁČKA jeho Odbor vzdělávání a poradenství MZe. Pro školy bude přínosný transfer výsledků výzkumu do praxe, kterému se chtějí na ministerstvu věnovat – elektronické aplikace těchto informací poslouží i učitelům ke vzdělávacím akcím. Problém – kvalifikovaní učitelé, ale nedostatek žáků na zemědělských školách – si rovněž uvědomují. Rezort už v tomto směru jedná s ministerstvem školství, vznikají konkrétní návrhy, v chystaném motivačním programu je i účast odborníků u závěrečných zkoušek, daňová motivace zaměstnavatelů – stipendia žáků.

Asociace si uvědomuje důležitost spolupráce s ministerstvem zemědělství, které je mj. i připomínkovým místem zákonů týkajících se zemědělského školství, a oceňuje společný zájem.

ING. GOČÁLOVÁ, z oddělení vzdělávání MZe doplnila problematiku menšího zájmu žáků o zemědělské obory svou nedávnou zkušeností z návštěvy Agroinstitutu v Nitře a tamní odborné školy – málo peněz a menší počet dětí trápí i tamní školy, ale na Slovensku se projevuje zájem velkých firem vstoupit do vzdělávání formou různých stipendií... Dále hovořila podrobně o spolupráci s trvalou vzdělávací základnou, o vzdělávacích programech, školních závodech, o vzdělávacích institucích se kterými spolupracují, o tom, co nás čeká v celoživotním vzdělávání a jak se budou vyvíjet oblasti počátečního, terciálního a dalšího vzdělávání.

Asociace podporuje předávání informací ze škol příslušným pracovníkům rezortu – dobrá vzájemná informovanost pomáhá i optimálně řešit dotazy na naše školy, které na ministerstvo zemědělství chodí. Snáze se tak řeší i různé problémy (např. vyúčtování odborných kurzů, uvolňování pedagogů).

K Národní soustavě kvalifikací (obor zemědělství, potravinářství, lesní hospodářství) doplnil informace ING. BROŽKA, rovněž z oddělení vzdělávání. Popsal současný stav tvorby dílčích kvalifikací, vydávání autorizací, vysvětlil společný informační systém (ISKA) pro všechny rezorty aplikující zákon č. 179/2006.

Dlouholetý bývalý spolupracovník Asociace ING. MATOUŠEK (MZe) rozšířil poskytnuté údaje o minimální zemědě-

lskou kvalifikaci, která zůstala zachována (!) a popsal některé nově zařazené věci v příslušném metodickém pokynu. Potěšilo ho ocenění Asociace, které obdržel za letitou spolupráci.

Za nově vzniklé pracoviště Ústav zemědělské ekonomiky a informací (sloučení ÚZPI a VÚZE) vystoupil DR. SÍVEK. I on připomenul dobrou spolupráci s Asociací, představil odbornou publikaci „správná chovatelská praxe“ (informace v prosincové Zemědělské škole) a seznámil s vybranými tématy pro chystané kurzy v rámci výstupů z vědy a výzkumu.

Agrární komoru zastupovala ING. NEKVASILOVÁ, která má na starosti poradenství a vzdělávání, a představila témata ke spolupráci se školami. Pro jarní výzkum připravují propracovanou metodiku k analýze potřeb zaměstnanců ve firmách, k jejich vzdělanostní a věkové skladbě. Druhým úkolem je nalézt způsob řešení praxí na školních statcích. Praktická výuka je naprosto nutná, školních statků ubývá, situace se zhoršuje. Komora informuje o situaci ministerstva školství, snaží se najít přijatelné východisko. Může být jedním z nich financování z MŠMT?

ING. HUSOVÁ už pravidelně na jednáních Asociace informuje o činnosti Národního ústavu odborného vzdělávání. I na valné hromadě popsala současnou situaci kolem rámcových vzdělávacích programů (1. vlna RVP k 1. 9. 2007, 2. vlna k 1. 9. 2008, 3. vlna k 1. 9. 2009, 4. vlna 2009/2010 – v oblasti zemědělství a potravinářství pouze pro nástavbové studium, plánuje se: rybářství, zahradnictví, mechanizace zemědělství a lesního hospodářství). S tvorbou školních vzdělávacích programů jsou už školy seznámeny – v souladu se školským zákonem je jejich povinností do 2 let od vydání RVP vytvořit svůj vlastní ŠVP. Školám v tomto směru nabízejí pomoc formou metodiky, konzultací, seminářů a informačního portálu. NÚOV je zodpovědný za registr všech celostátně uznávaných kvalifikací. K národní soustavě kvalifikací (NSK) vyšel podrobný článek v listopadové Zemědělské škole.

Členové Asociace rádi spolupracují s ministerstvem školství a dalšími organizacemi na koncepci odborného školství, při tvorbě nových dokumentů..., ale vadí jim (především ze strany ministerstva školství) příliš malý prostor k vyjádření, příliš

krátké a striktní termíny ke splnění úkolů... A přitom ministerstvo se svými expertními skupinami některé problematiky (např. maturitu) už řeší dlouhá léta...

S personálními změnami na MŠMT, s novým odborem celoživotního vzdělávání, s rozšířením jejich Odboru středního a vyššího odborného vzdělávání seznámila posluchače ING. MALISOVÁ. Hovořila mj. o Bílé knize terciálního vzdělávání, která by měla být do poloviny března připravena v paragrafovém znění. Nespokojenost a nejistota ale vládne na středních školách kolem přijímacího řízení, ministerstvo nabízí zřízený portál na svých webových stránkách, kde je možnost podávat k této problematice dotazy. Potřebná je spolupráce s rezortem zemědělství (k akčnímu plánu podpory odborného školství hovořil už Ing. Nováček), Ing. Mališová doplnila školský pohled. Následovaly informace o metodickém pokynu (rozšířené vzdělávání ve více cizích jazycích bude umožněno u některých předmětů), o standardech informační gramotnosti, o poradní skupině (K10) k maturitám, která koordinuje a doladuje požadavky na závěrečné zkoušky (za Asociaci delegován Mgr. Březina), o novele nařízení vlády (ještě příští rok se bude moci nabírat do současných platných nastavbových oborů), připraven bude nový oddíl nařízení vlády, který zahrne samostatně všechny nastavbové obory.

ING. KŘÍŽ za Institut vzdělávání a poradenství ČZU poděkoval školám za vycházení vstříc v pedagogické praxi studentů – posluchačů (v loňském roce 106). Pro kompetentní cvičné učitele připravuje institut semináře, exkurze, spolupráci na projektech. Seznámil rovněž ředitele s bakalářskými studijními programy (přihlášky do 31. 3. 2009) a s možností proškolení instruktorů praktického vyučování (i přímo na školách).

Za Europeu (evropská asociace zemědělských škol – 24 stálých členů) už pravidelně informuje paní ředitelka PAEDR. DOBEŠOVÁ z benešovské školy. Jak už jsme psali v listopadové Zemědělské škole v článku z jednání Výkonné rady Asociace (str. 6), VOŠ a SZeŠ Benešov je koordinátorem květnového mezinárodního setkání v České republice, jehož součástí budou i tři evropské šampionáty na školách. Součástí odborného zasedání se stanou workshopy, odborné exkurze, kulturní program. Na soutěž (konanou pod záštitou ministerstva zemědělství) i na odborné přednášky jsou školy zvány. Další informace na webových stránkách školy – www.zemsbn.cz.

Setkání představitelů evropských zemědělských škol Asociace velmi přivítala, je o čem hovořit a co řešit, vzájemná výměna názorů a zkušeností je vždycky přínosná.

V programu Valné hromady Asociace následovala zpráva o hospodaření, zpráva o členské základně (87 platících členů), přednesen byl návrh rozpočtu na r. 2009 a zprávy jednotlivých komisí.

Zprávy jednotlivých komisí

V Asociaci pracují samostatné odborné komise. Členové *pedagogické komise* společně se zástupci Asociace spolupracovali s NÚOV na tvorbě a ověřování RVP a ŠVP schválených i nově se tvořících. Kolektiv pedagogických pracovníků České zemědělské akademie v Humpolci pod vedením Ing. Červeného vytvořil vzorový ŠVP pro nejrozšířenější obor Agropodnikání a připravil k této problematice kvalitní seminář. Pokračovala spolupráce s vydavatelstvím Credit a ÚZEI na vydávání odborných učebnic, textů a metodik, s ministerstvem školství na přípravě nových maturit (připomínkové řízení).

Komise vznesla připomínky k zákonu o pedagogických pracovnících, ke zkrácenému studiu, k přijímacímu řízení a k dalším novelám školského zákona. V mnoha případech byla ale její snaha marná – zejména nová vyhláška o přijímacím řízení je velice špatná a také vypuštění přírodovědných předmětů ze státních maturit považuje za nešťastné, diskriminující a špatné rozhodnutí poslanců a MŠMT. Podařilo se znovu prosadit, že pro praxe žáků starších 18 let platí zákoník práce.

Ve spolupráci s ÚZEI bylo uspořádáno několik kvalitních odborných seminářů (bohužel s malou účastí členů Asociace), s ministerstvem zemědělství komise spolupracovala na vzdělávání zemědělců v rámci celoživotního vzdělávání a na aktivitách trvalé vzdělávací základny. Jako každoročně i v uplynulém roce podporovala pedagogická komise pořádání odborných studentských soutěží.

Nelehkou situaci má *komise pro školní hospodářství*. Jak informoval ING. BENEŠL, ředitel školního statku v Opavě, zastupuje jejich komise „hrstku“ ŠH, které bojují o přežití – sami bez zastání ostatních rezortů. Za 20 let nebyla otázka školních hospodářství vyřešena, zřizovatel nebyl schopen najít fungující podobu tohoto vzdělávacího zařízení. (A přitom bez kvalitní výuky praxe nemůže zemědělská škola existovat, nemůže vychovávat schopné a potřebné zemědělce.)

V současné době svítá naděje – více se hledí na praxi – lze využít příslušné operační programy a z nich čerpat finanční prostředky. Nutné je rovněž jednat na krajích, které na školní hospodářství dávají 0–4 mil. Kč. (Podle Ing. Mališové se ŠH týká vyhláška č. 108/2004.) Při řešení

podoby školních hospodářství nelze dělat jen kosmetické úpravy, je třeba se plně věnovat jeho formě i po právní stránce. Další existence školních hospodářství je odvislá od fungování zemědělských škol. Některé školy ale opouštějí zemědělské obory, „zachraňují“ se jinými obory, a přitom v praxi začíná být zemědělských techniků citelný nedostatek.

V diskuzi k tomuto tématu zazněly různé zkušenosti – dobré je využít prostor školního statku i pro praxi žáků dalších škol, pořádat různé propagační a vzdělávací akce pro veřejnost, sou-

těže, přehlídky techniky..., navazovat kontakty s vedením kraje a přesvědčovat je o potřebnosti těchto školských zařízení.

Asociaci čeká hodně úkolů, ale jde dobrou cestou, nezavírá se do sebe a snaží se spolupracovat se všemi profesně příbuznými institucemi.

Podrobný zápis z jednání je k dispozici na webových stránkách Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru www.asven.cz.

LESNICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ VE FRANCII

Lesnické vzdělávání je v této zemi značně odchylné od ostatních střeoevropských zvyklostí. Je to zejména v důsledku velké rozlohy a diverzity lesních porostů, ale i v důsledku vlastnické rozrůzněnosti.

Francie je třetí největší zemí v Evropě s 15, 341 mil. ha lesů (Švédsko má 27,134 mil. ha a Finsko 21, 935 mil. ha lesů) a navíc hospodáří na zámořských územích ve Francouzské Guayaně (rozloha lesů 7, 520 mil. ha) v Réunionu s 1, 1 mil. ha lesů, na Guadeloupe s 65 4000 ha, na Martiniku s 40 300 ha a na dalších méně významných ostrovních lesních oblastí. Tyto lesní komplexy jsou domovem 685 druhů ptáků, 400 000 druhů hmyzích zástupců či 1200 druhů obratlovců..., a to vše vyžaduje značné znalosti pro obhospodařování, které je převážně zajištěno organizací státních lesů ONF (Office National des Forêts).

Vzdělávání je rozrůzněno stupni škol se speciálními zaměřeními. Každé studium je zároveň označeno zkratkou dané školy, která usnadňuje porozumět, jak je škola zaměřena.

Vysokoškolské lesnické vzdělání je zabezpečováno a organizováno INGREF – Ingenieur du Genie Rural et des Eaux et des Forêts a představuje diplomovaného vysokoškolačka určeného pro řídicí funkce v péči o krajinu, vodní hospodářství a lesnictví. ICF – Ingenieur Civil des Forêts je diplomovaným vysokoškolačkem pro řízení soukromých lesů a pro řízení lesů v zahraničí, zejména v afrických zemích. Při tomto studiu je i specializace pro základní lesnický výzkum a pro zahraniční specialisty v oblasti řízení a ročně na škole studuje 20 cizích státních příslušníků. Jiný typ studia ITEF – Ingenieur des Travaux des Forêts představuje technicky zaměřeného lesnického vysokoškolačka pro řízení rutinních odborných prací podle požadavků řídicích pracovníků v INGREF. Pro tato studia slouží od r. 1824 vysoká škola vodohospodářská a lesnická v Nancy. Od r. 1965 bylo studium změněno tak, že v Nancy probíhá pouze odborná část výuky a ostatní všeobecné předmě-

ty jsou studovány na škole ENGREF – Ecole Nationale du Genie Rural des Eaux et des Forêts v Paříži.

Vedoucí administrativní správy ONF s autorem článku v Port de France na Martiniku, vysokoškolačka Isabel poznala i náš Trutnov

Středoškolské lesnické vzdělání zabezpečovala v dřívějších letech škola Ecole Forestier de Barres. V současnosti je zrušená a středoškolské vzdělání je zajištěno v Campusu ONF ve Velaine en Haye. Absolventi končí maturitní zkouškou.

Nejnižší stupeň lesnického vzdělání je zaměřen zejména na pěstování lesů a absolventi školy jsou označováni jako Agent technique nebo Chef de District. Studenti dříve studovali na škole Ecole de Sylviculture v Crognon-Marqueron

(založena r. 1938) a na obdobné v Meymac-Correze (založena r. 1955). V současnosti jsou obě tyto školy zrušeny a veškerá výuka probíhá pouze ve Nancy-Verlaine ONF.

Ve všech formách studia na pracovištích podřízených ONF Nancy-Verlaine studuje ročně 2 500 až 3 100 studentů, kteří mají pro studium vynikající podmínky. Pro představu – pro výuku slouží 16 učeben každá pro 24 posluchačů, 3 speciální sály pro informatiku a počítačovou techniku, aula pro 200 účastníků (konference a přednášky) s odpovídajícím vybavením, čítárna a knihovna s 15 000 svazky základního vybavení a s možností zhlédnutí nejnovějších časopisů, brožur, kavárna s možností vypůjčení žádaných svazků. V areálu je provozována restaurace s 220 místy, ubytovna s 150 jednolůžkovými pokoji, nechybí i 180 parkovacích míst, garáže s mikrobusey a osobními auty školy, ani např. řada dalších zařízení jako sušárny pracovních oděvů, myčky obuvi atd. V okolí se nachází mnoho stezek a cestiček pro rekreační využití, ke vzdělávání slouží arboretum.

Pokud chtějí studenti získat plnohodnotné vzdělání a zaměstnání v rámci ONF musejí nejen úspěšně absolvovat tato studia, ale i mít ukončenou vojenskou službu. Podmínkou je rovněž dvouletá praxe, často jako volontér v zámořských departementech.

Každoročně je vydáván „Plan National de Formation, kde na asi 40 stranách jsou poskytovány všechny potřebné informace o předmětech, zkouškách, praxích, tématech pro závěrečné práce. Jsou v něm uvedeny poznatky o základních pilotních projektech (např. projekt vývoje pěstování, prodeje a zpeněžení těžby dřeva, projekt dopravy, projekt managementu podniku, projekt biodiversity), jejichž realizace je dotována.

Základní principy výchovy a vzdělání na lesnických školách

Výchova a vzdělání lesnických studentů musí splňovat základní kritéria, mezi které patří:

- výchova plnohodnotného vztahu člověka k přírodě – poznávání rostlin a živočichů
- optimální výchova k ochraně přírody a krajiny a tím i k životního prostředí zaměřením se na trvale udržitelný rozvoj
- uplatnění sociálních, ekonomických a kulturních aspektů ve výchově
- harmonické propojení industrializace, urbanizace s celkovým interdisciplinárním přístupem

Jako jedna z budoucích vhodných cest se jeví propracování výchovy a vzdělání na ekologickém základě.

Výuka na lesnických školách

Vyučující – podle své odborné erudice – využívají řadu forem výuky. Nejčastější způsob je formou řízeného zadávání úkolů. Studenti si zpracují téma, představí a navzájem připomínkují klady i zápory. Nejasnosti vysvětlí a doplní profesor, který pak zadá zkušební test, jenž poslouží i jako zpětná vazba pro pochopení daného tématu.

Metod výuky je celá škála a požadavky na ženy či muže jsou stejné.

Závěrečné shrnutí

Lesnické školství ve Francii i zámořských departementech obsahuje množství námětů a zkušeností, která je vhodné využít i v každodenním životě lesníků – studentů našich škol. Bohužel není naše školství dostatečně vybaveno ani materiální technikou, ani dostatkem literatury (předplatné se spíše omezuje). Je to krátkozraká politika, která je zaměřená pouze na počet žáků a dotace na každého jednotlivce.

Přitom nemusíme za příkladem – jak dále – chodit do bohaté Francie s ONF, ale stačí se podívat na vybavenost a možnosti např. v Dánsku či u některých jiných severských škol. Nehovořím ani o zemích či departementech v oblasti Karibiku nebo školičkách různých ostrovních formací (Guadeloupe, atd.)

Bohužel, naše státní lesy mají v současnosti řadu svých problémů a na školy není čas.

V průběhu mého životního odborného působení ve školství nebyly lesnické školy nikdy nijak rozmazlovány. Přesto bylo naše lesnictví dlouhou dobu na výši a bylo nám co závidět. Doufám, že se situace změní a naši mladí lesníci studenti nám vrátí zpět naše bývalé vůdčí postavení.

Ukončím tedy přáním nositele Nobelovy ceny Alberta Schweitzera: Každý si musí svoje Lambarené sám vybudovat. Tedy i lesníci, lesnictví i naše lesnické školství v naší krásné republice.

**Dr. Ing. Eugen Král, CSc.
Trutnov**

K fotografiím na 3. straně obálky:

Přijetí českých lesnických studentů na radnici v Nancy v roce 2008

Různé podoby typizovaných domků pro profesory školy či ostatní pracovníky kampusu v oblasti Gondreville a Parc en Haye

BRNĚNSKÁ RŮŽE STÁLE POPULÁRNÍ

Ohlédnutí za třináctiletou tradicí

Když v devadesátých letech minulého století floristé na odloučeném pracovišti SOŠ zahradnické a SOU Rajhrad v Brně-Bohunicích přišli s myšlenkou pořádat aranžérskou soutěž Brněnská růže, nemysleli si, že tento projekt získá tak záhy velkou oblibu a bude psát zajímavé kapitoly již druhé desetiletí.

Objevila se tu řada originalit. Vybraná témata měla výjimečnost sahající až na hranici volné umělecké tvorby. Měnilo se i pořadí, kde soutěže probíhaly a byly situovány do památkových objektů, architektonicky přitažlivých míst a živých kulturních center. Pozitivem se stalo i to, že pořadatelé se nesoustředili toliko na jednu věkovou kategorii účastníků a dali příležitost porovnávat um jak mladým začínajícím floristům ze zahradnických škol, tak i těm starším z praxe. Tento záměr přinesl nejen prezentaci současných trendů, ale i zejména pro nastupující generaci aranžérů bezprostřední zisk nových zkušeností v oboru.

Rozrostlo se i zázemí soutěže. Brněnská zahradnická škola získala záhy kromě plné podpory nadřízených školských orgánů několik spolupřátelů, jejichž fundovaný přístup dal projektu další gradaci. Již v začátku Brněnské růže se význačnou měrou zasadil o její úspěšné pořádání Svaz květinářů a floristů České republiky, přidaly se i zahradnické firmy mající v brněnském regionu velmi dobrý zvuk. Postupně se rozšiřoval i zájem soutěžících a to jak z naší vlasti, tak i ze zahraničí. Ve výčtu cizinců se stále více setkáváme se jmény nejen ze sousedních států, ale také ze vzdálenějších zemí jako Belgie, Francie, Nizozemí aj.

Není proto divu, že v r. 2008 dospěla Brněnská růže již do 13. ročníku. Ten se uskutečnil 7. listopadu v prostorách Kulturního centra Brno-Líšeň pyšnického se neobvyklou moderní architekturou. Organizátory byly kromě zahradnické školy Svaz květinářů a floristů ČR, firma Vonekl v.o.s. z Brna a jako mediální partner se představila Floristika Praha. Zdejší atmosféru tentokrát ovládala svatební témata. Soutěžící dostali k realizaci tři zajímavě pojaté úkoly. Hlavním byla dekorace pro nevěstu ve formě návleku na zápěstí nebo závěsu na prst, následovalo zhotovení přízdoby jednoho květu a na závěr vytvoření ozdoby do interiérové nádoby – svatební aranžmá ze sušených nebo umělých květin. Účastníci se zhostili zadaných úkolů s nevšedním přístupem. Aranžmá vytvořená jak studenty zahradnických škol, tak i profesionálními vazači udivovala nápaditostí i použitým materiálem, mezi nímž nechybělo např. perličky, korále či papír. Porota měla vzhledem k vysoké úrovni zhotovených prací nelehkou úlohu vybrat ty nejlepší.

Soutěžilo se ve dvou kategoriích – juniorské a seniorské. Mezi juniory se představili studenti nejen našich zahradnických škol (kromě rajhradské např. i z Litomyšle, Klimkovic a ze zahradnické fakulty MZLU Brno), ale i zástupci ze zahraničí, a to ze Slovenska a Belgie. V této silné konkurenci zvítězila Karolina Flaschková ze SOŠ zahradnické a SOU Rajhrad, druhé místo pak připadlo Tomáši Havalovi ze Střední odborné školy zahradnické Piešťany a třetí Kláre Jordánové z VOŠ zahradnické a Střední zahradnické školy Mělník. V seniorské kategorii se představili zástupci z praxe, mezi nimiž bylo i několik absolventů českých zahradnických škol. Absolutním vítězem se stala Hana Kindelmanová-Šebestová reprezentující časopis Profi-florista, druhé místo obsadil Jaromír Kokeš ze studia AMMI a třetí příčka patřila Pavlíně Koreníkové z Agrana-květiny Kravaře.

Zhotovené výtvořky, jejichž kvalita ročník od ročníku vzrůstá, byly po skončení soutěže, která byla neveřejná, zpřístupněny pro širokou veřejnost ve víkendových dnech 8. a 9. listopadu 2008. Přehlídku doplnila netradičně i výstava asi padesáti odrůd chryzantém, které originálním způsobem vytvořily úžasný barevný obraz podzimu.

Ing. Jiří Ptáček, Telč

ŠTEDROVEČERNÝ STÔL

16. ročník celoslovenskej súťaže žiakov vo viazaní a aranžovaní

Už pravidelne sa pred vianočnými sviatkami Agroinštitút Nitra, štátny podnik, mení na miesto prezentácie odbornej zručnosti žiakov stredných odborných škôl pôdohospodárskeho zamerania.

Celoslovenská súťaž odbornej zručnosti a tvorivosti žiakov stredných odborných škôl vo viazaní a aranžovaní s vianočnou tematikou pod názvom „Štedrovečerný stôl“ sa uskutočnila 10. decembra 2008.

Aj napriek neutešenému stavu v našom rezortnom odbornom školstve, kedy školy tohto zamerania zanikajú, zlučujú sa, alebo strácajú svoju identitu, na účasti v súťaži odbornej zručnosti to našťastie nebadať, ba práve naopak, odborné školy prejavujú záujem a už niekoľko rokov je počet prihlásených škôl približne rovnaký. V tomto roku sa konal už 16. ročník tejto odbornej súťaže a do praktického overovania odbornej zručnosti sa zapojili nielen školy zo Slovenska, ale dokonca aj stredné odborné školy zo zahraničia – Českej republiky a Maďarska.

Popri súťaži stredných odborných škôl sa konal aj odborný program, v rámci ktorého boli žiakom a ich pedagógom prezentované súčasné trendy floristickej väzby nielen ľuďmi z praxe, ale aj pedagógmi z Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva zo Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre. Túto možnosť si pochvaľovala aj riaditeľka Strednej odbornej školy v Rakoviciach, Mária Múdra. „Pre nás je zaujímavá možnosť komunikovať a kontaktovať sa s inými školami. Vidieť nové trendy, inšpirovať sa novými materiálmi, ktoré môžeme vidieť na jednom mieste. Istým spôsobom je pre našich žiakov prestíž a česť získať dobré umiestnenie či už z hľadiska individuálneho, alebo pre školu,“ hovorí Mária Múdra.

Ing. Ľudmila Kováčiková
odborný garant podujatia

ŠANCE MLADÝM V ZEMÍCH EU

Nadšení, štěstí a spokojenost se zračila v očích patnácti účastníků při návratu ze třítydenní stáže v německém Karbenu.

Za poznáním a zkušenostmi odjíždělo v říjnu loňského roku sedm chlapců a čtyři dívky ze Střední školy automobilní, mechanizace a podnikání Krnov, p.o., dva chlapci ze Střední umělecké školy varhanářské v Krnově a dva budoucí kuchaři ze Střední školy zemědělství a služeb v Městě Albrechticích. Těto výměnné akce však předcházela důkladná příprava. Začala již v měsíci lednu 2008 zpracováním projektu EU Leonardo da Vinci, kterým je celá stáž financována, a předložením přihlášky mobility. O kvalitě projektu svědčilo přidělení grantu.

Všech 15 mladých lidí, podobně jako již jejich předchůdci, odjíždělo do neznáma s nejistotou a určitými obavami, jak se tohoto úkolu zhostí. Ve všech hostitelských firmách, které pečlivě vybrali naši partneři ze Živnostenského spolku Karben, pánové Klaus-Peter Hampf, Werner Vieth a Fritz Amann, projevíli naši žáci značné pracovní nasazení, ochotu, spolehlivost a vzorné chování. Jednohlasně byli všichni velmi chváleni.

V autoservisech (Mazda Fischer, BMW, VW DUNKER, Renault, Hyundai, Opel aj.) bylo zapracování jednodušší. Jednak jsou naši žáci na tuto profesi dobře připravení a jed-

nak práce s moderní technikou pro ně byla lákavá. Větší úsilí musela projevit děvčata, která měla možnost nahlédnout do výchovy a péče o děti v předškolním zařízení. A to již vyžadovalo určitou schopnost dorozumívání se v cizím jazyce. Lásky k dětem a jejich hravost však velmi brzy pomohla zdolat i toto úskalí. Jedna z dívek se dobře uvedla ve firmě REWE. Dva budoucí varhanáři nejen že skvěle pracovali ve dřevařské firmě KIRCHHOFF, ale dokonale zpestřili náš pobyt mistrnou hrou na varhany a zpěvem. Nastávající kuchaři se zájmem sledovali odlišnosti ve způsobu přípravy a vaření pokrmů, prostrávání stolů a hlavně kombinaci jídel, která je skutečně jiná.

Všichni účastníci po celou dobu vzorně pomáhali své učitelce paní Daniele Kalové, která o ně pečovala po celou dobu pobytu, a pomáhala jim zvládat eventuálně vážnoucí komunikaci v němčině a jiné drobné potíže. Nejen ona, ale i ředitel školy Ing. Zdeněk Welna velmi rádi slyšeli slova chvály a kladné hodnocení svých svěřenců. Všichni žáci získali certifikát, potvrzení o absolvování stáže, velmi cenný EUROPASS a spoustu dárečků.

Díky podpory ve formě grantu a ochotě a vstřícnosti pracovníků Národní agentury v Praze se nám podařilo zreali-

zovat v pořadí již šestý projekt a výsledek je jednoznačný. Kromě získaných odborných zkušeností a zdokonalení se v cizím jazyce, došlo k posílení sebevědomí všech účastníků, k pocitu zodpovědnosti, byli vedeni k samostatnosti. Velmi kladně lze hodnotit i fakt, že skupina byla tvořena ze tří různých škol a tím došlo ke splnění mé představy o možné integraci. Během prvních dnů došlo ke stmelení

kolektivu a k rozvoji kladných charakterových vlastností. Touto integrací škol došlo i k patřičnému informování veřejnosti o skvělé možnosti, kterou Národní agentura Leonardo da Vinci nabízí. Za všechny účastníky děkuji!

Daniela Kalová
SŠAMP Krnov

PREZENTÁCIA ŠKOLY

na vianočných trhoch v Šali

Stredná odborná škola v Šali (pred 1. 9. 2008 Stredné odborné učilište poľnohospodárske) sa po prezentáciách na Burze informácií v Nových Zámkoch, v Galante a na Dni otvorených dverí úspešne prezentovala aj na Vianočných trhoch.

Žiaci v učebnom odbore kuchár, kuchárka pod vedením majstrov odborného výcviku začali s prípravami už začiatkom novembra. Usilovne piekli medovníčky rôznych tvarov, skladali z nich stromčeky, domčeky a nakoniec zdobili. Výsledkom sme boli všetci milo prekvapení a určite aj obyvatelia Šale a blízkeho okolia, pretože sa nám ich podarilo rýchlo predať. Učitelia spolu so žiakmi „vyrábali“ ikebany a srdiečka zo sena. Keďže naša škola sa v tomto školskom roku zapojila do projektu „Škola priateľská

k deťom“ predávali sme aj pohľadnice UNICEF. Vyzbierané finančné prostriedky boli zaslané na konto slovenského výboru pre UNICEF.

Z úspešnej prezentácie školy máme veľkú radosť. Veríme, že sa nám podarilo zaujať i žiakov 9. ročníkov základných škôl – tých nerozhodných presvedčiť a rozhodnutých utvrdiť v tom, aby v budúcom školskom roku prišli medzi nás.

Ďakujeme vedeniu mesta Šala, ktoré nám na prezentáciu poskytlo bezplatne stánok. Zároveň ďakujeme aj všetkým pedagógom školy, ktorí sa na úspešnej prezentácii podieľali.

Ing. Lívia Szabóová
SOŠ Šaľa

EKOLOGICKÉ HOSPODAŘENÍ

Z aktuálních statistických údajů ekologického zemědělství ke konci října 2008 vyplývá, že dynamický rozvoj ekologického zemědělství a produkce biopotravin pokračuje. Počet ekologických zemědělců již přesáhl 1800, ekologicky se hospodáří na téměř osmi procentech zemědělské půdy, biopotraviny se produkují na 410 místech.

Z uvedeného vyplývá, že v České republice v loňském roce ekologicky hospodařilo o téměř 500 zemědělských podniků více oproti r. 2007, počet výrobců biopotravin se zvýšil z předloňských 253 na 410, což znamená nárůst o 62 %. Výměra zemědělské půdy dosáhla 338 722 ha, to představuje téměř 8 % z celkové výměry zemědělské půdy. Mezi nejrychleji rozšiřující se ekozemědělské plochy patří sady a vinice, jejichž výměra se v loňském roce zvýšila o 70 %. Ekologických sadů je v současné době 277 ha, plocha vinic dosáhla 408 ha. Výměra orné půdy se v loňském roce zvýšila o téměř 20 % na současných 35 000 ha. Je registrováno 9 ekologických chovatelů včel.

Podle představitelů ministerstva zemědělství se ukazuje, že ekologické zemědělství a produkce biopotravin není pouze módní trend, ale že jde o stabilní a perspektivní podnikatelskou možnost pro zemědělce i potravináře. Hlavním stimulem rozvoje není jen státní podpora, ale také vysoká poptávka spotřebitelů po biopotravinách. Ta se odráží nejen v nárůstu počtu výrobců biopotravin, ale i v rozšiřujících se plochách certifikované orné půdy.

V souvislosti se zvyšující se výměrou orné půdy lze předpokládat také rozvoj trhu s certifikovanými bioosiv. Po zrušení všeobecné výjimky, která umožňovala zemědělcům

poměrně jednoduchým způsobem používat pro osev a sadbu necertifikovaný rozmnožovací materiál, lze předpokládat, že se rozšíří poptávka ekozemědělců po bioosivech. Současně stoupne zájem osivářských a obchodních společností o produkci či dovoz těchto komodit.

Podle změny pravidel, které přinese nové nařízení o ekologickém zemědělství, bude od 1. 7. 2010 používání loga EU pro biopotraviny povinné, do té doby bude užití tohoto loga na obale biopotravin stále dobrovolné.

„HĚDAČI TALENTOV“

ocenění ministrem školstva SR

Stredoškolská odborná činnosť je v mnohých prípadoch prvou príležitosťou, aby si mladí nadaní a talentovaní ľudia vyskúšali na „vlastnej koži“ základy vedeckej práce. Mnoho súčasných výskumníkov a vedcov začínalo svoju vedeckú kariéru práve písaním práce SOČ. Nesmelé kroky stredoškôľakov v ich smelých objavoch usmerňovali a povzbudzovali trpezliví, chápujúci, nápomocní a obetaví pedagógovia. Podpredseda vlády SR a minister školstva Ján Mikolaj začiatkom novembra 2008 verejne poďakoval 46 pedagógom z celého Slovenska za vyhľadávanie mladých talentov, odborné vedenie, podporu a úspešnú prácu s nimi. Títo „hľadači talentov“, ako boli ocenení pedagógovia pomenovaní, prevzali z rúk Jána Mikolaja pri príležitosti 30. výročia Stredoškolskej odbornej činnosti ďakovné listy a pamätné plakety.

Jednou z ocenených bola aj PaedDr. Anna Sandanusová, ktorú čitatelia poznajú aj ako dlhoročnú autorku príspevkov zameraných na problematiku didaktiky biológie, práce s talentovanými a nadanými žiakmi (najmä v oblasti SOČ) a tiež ďalšieho vzdelávania učiteľov. PaedDr. Sandanusová učí na Katedre zoológie a antropológie Fakulty prírodných vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre didaktiku biológie.

O tom, že ocenenie sa dostalo do správnych rúk svedčí aj skutočnosť, že PaedDr. Sandanusová sa venuje vyhľadávaniu talentov a práci s nadanými nielen stredoškolskými, ale aj vysokoškolskými študentmi. Dôkazom toho je aj skutočnosť, že v roku 2005 jej študent – ŠVOČ-kár **Szabolcs Stankovič** s prácou „*Využitie informačných a komunikačných technológií pri vyučovaní systému rastlín na gymnáziách*“ získal Cenu Literárneho fondu za najlepšiu prácu Študentskej vedeckej konferencie a vynikajúcu reprezentáciu slovenskej vedy v zahraničí. V roku 2008 **Lucia Bossiová** (1. ročník Mgr., aprobácia: biológia – hudobná výchova) za prácu ŠVOČ „*Návrh a tvorba multimediálnej edukačnej aplikácie pre vybrané čelade jednoklíčolistových rastlín*“ si prevzala Cenu Literárneho fondu v Tvorivej súťaži o najlepšiu prácu Študentskej vedeckej konferencie. Obom úspešným študentom bola PaedDr. Sandanusová konzultantkou ich práce. K významnému oceneniu Anne Sandanusovej srdečne blahoželáme a prajeme veľa úspechov pri vyhľadávaní ďalších talentov.

doc. RNDr. Ľudmila Illášová, PhD.
Katedra zoológie a antropológie FVP UKF Nitra

CELOŽIVOTNÉ VZDELÁVANIE UČITEĽOV

pozdávka na medzinárodnú vedeckú konferenciu

Na prelome januára a februára privíta Školiace stredisko MŠMT ČR v Tatranskej Štrbe takmer stovku účastníkov medzinárodnej vedeckej konferencie venovanej problematike prípravy učiteľov prírodovedných a poľnohospodárskych predmetov.

Tento rok sa uskutoční už V. medzinárodná konferencia v termíne 29.–31. 1. 2009 na tému: „**Aktuálne otázky celoživotného vzdelávania učiteľov prírodovedných, poľnohospodárskych a ďalších príbuzných odborov**“. Konferencia má za cieľ prezentovať riešenie problematiky celoživotného vzdelávania v rámci jednotlivých vysokých škôl a ďalších vzdelávacích inštitúcií v Slovenskej a Českej republike i v európskom kontexte. Po plenných prednáškach pozvaných expertov bude jednanie pokračovať v štyroch tematicky zameraných sekciách:

1. Celoživotné vzdelávanie ako fenomén súčasnej informačnej spoločnosti
2. Výskum zameraný na problematiku celoživotného vzdelávania učiteľov prírodovedných, poľnohospodárskych a príbuzných predmetov
3. Celoživotné vzdelávanie na univerzitách
4. Osveta a poradenstvo vo vzdelávaní

Tradične organizujúcimi inštitúciami sú: Katedra zoológie a antropológie Fakulty prírodných vied UKF v Nitre, Katedra učiteľstva a didaktiky biológie Prírodovedeckej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe a Inštitút vzdelávania a poradenstva Českej zemědělské univerzity v Prahe.

Rokovacími jazykmi sú angličtina, slovenčina, čeština a poľština. Súčasťou konferencie bude aj odborná exkurzia do Tatranského národného parku.

Bližšie informácie o programe konferencie, pokynoch na písanie príspevku, platbe vložného, ubytovania a stravy získate spolu s prihláškou na webovej stránke: www.kza.fpv.ukf.sk

Tešíme sa na Vašu účasť a aktívnu prezentáciu osobných skúseností v tejto oblasti.

PaedDr. Anna Sandanusová
Katedra zoológie a antropológie UKF v Nitre

PLÁN AKCÍ BOTANICKÉ ZAHRADY

SZeŠ Rakovník pro rok 2009

BŘEZEN

Středa 25. 3. 2009 Okresní ekologická soutěž 2009 (5.ročník)

Soutěž pro žáky základních a středních škol s ekologickou tematikou, zaměření „Půda“

DUBEN

Den otevřených dveří – „Hájové rostliny“

Středa 22. 4. 2009 Den Země v botanické zahradě – Den otevřených dveří BZ Rakovník

Účast SZeŠ a prezentace botanické zahrady na oslavách Dne Země v Rakovníku; Výstava květín a okrasných rostlin – okrasné zahradnictví p. Kout; Výstava keramiky – p. Fialová

KVĚTEN

Den otevřených dveří – „Dracunculus – malý drak (aromatické rostliny)“

Den otevřených dveří – „Pivoňková louka“

Středa 20. 5. 2009 Okresní botanická soutěž v BZ – jar-ní kolo

Botanická soutěž pro žáky speciálních, základních a střed-ních škol v botanické zahradě, tematické zaměření „Léčivé a jedovaté rostliny“

Doplňkové programy k výuce biologie a ekologie pro ZŠ a SŠ

Čtvrtek 28. 5. 2009 Den botanických zahrad ČR – Den otevřených dveří BZ Rakovník

ČERVEN

Den otevřených dveří – „Hymenocallis – cibuloviny a hlíznaté rostliny“

ČERVENEC

Den otevřených dveří – „Zahrada motýlů“

SRPEN

Den otevřených dveří – „Zahradní rašeliniště“

Pátek 28. 8. 2009 „Zahrada ve škole – škola v zahradě“ (3.ročník)

Den otevřených dveří BZ Rakovník (nejen) pro pedago-gické pracovníky a koordinátory EVVO

Prohlídka, nabídka soutěží a programů pro školy a pro volný čas dětí a mládeže na školní rok 2009/2010

ZÁŘÍ

Den otevřených dveří – „Tajemný svět masožravých rostlin“

Sobota a neděle 5.– 6. 9. 2009 Rakovnícké posvícení 5. výstava masožravých rostlin a jiných botanických kurio-zit – Darwiniana

ŘÍJEN

Den otevřených dveří – „Den stromů“

Úterý 20. 10. 2009 Den stromů v botanické zahradě – Den otevřených dveří BZ Rakovník

Účast SZeŠ a prezentace botanické zahrady na oslavách Dne stromů v Rakovníku

Středa 21. 10. 2009 Okresní botanická soutěž v BZ – podzimní kolo

Botanická soutěž pro žáky speciálních, základních a střed-ních škol v botanické zahradě, tematické zaměření „Chráněné rostliny“

Výstava výpěstků BZ – výstava ovoce, zeleniny a květín

Aktuální informace najdete na webových stránkách SZeŠ Rakovník– www.szesrak.cz/aktuality

Tešíme se na Vás!

FRANTIŠEK THOMAYER – ZAHRADNÍ ARCHITEKT

Pozvánka do Národního zemědělského muzea

Nový autorský výstavní projekt NZM Praha se věnuje významnému představiteli českého zahradnictví přelomu 19. a 20. století a je dobrou příležitostí připomenout si odkaz tohoto vynikajícího zahradníka pro současnou generaci zahradníků. Péčí Národního zemědělského muzea Praha byl zpřístupněn velmi rozsáhlý archiv projektů, který – kromě jiného – představuje i badatelskou základnu pro interpretaci autorské tvorby Františka Thomayera.

Přístup tvůrců výstavy umožňuje nahlédnout do profesního a společenského života poslední čtvrtiny 19. století, kdy se František Thomayer stává městským zahradníkem královského hlavního města Prahy. V této souvislosti je nutné připomenout, že v rámci své funkce městského zahradníka přímo ovlivnil vznik nebo se osobně podílel na uspořádání nejvýznamnějších pražských parků, které jsou dodnes neodmyslitelnou součástí systému zeleně hlavního města Prahy.

Skutečným oborovým pokladem archivu NZM Praha jsou celé zachované projekty nebo jejich části, které vznikly činností soukromého ateliéru Františka Thomayera. Tyto projekty se týkají řady dodnes existujících objektů (zámecké parky, veřejné či lázeňské parky, soukromé zahrady apod.).

Součástí výstavy je také interaktivní doprovodný program pro děti a mládež i dospělé.

Národní zemědělské muzeum Praha, Kostelní 44, Praha 7-Letná, výstavní sál v 1. patře
od 12. 12. 2008 do 22. 2. 2009, otevřeno úterý až neděle od 9,00 do 17,00 hodin

VÝSTAVY A VELETRHY V ROCE 2009

Termín	Stát	Město	Název výstavy/veletrhu	Nomenklatura
16.–25. 1.	Německo	Berlín	GRÜNE WOCHE + IGW	zemědělství, potravinářství, zahradnictví
28.–31. 1.	Maďarsko	Budapešť	HUNGEXPO	zahradnictví
4.–6. 2.	Ukrajina	Kyjev	INTERAGRO	zemědělství
21.2.–1.3.	Francie	Paříž	SIA	zemědělství, zahradnictví
22.–26. 2.	Francie	Paříž	SIMA	zemědělská a lesnická technika, chov
5.–8. 3.	Portugalsko	Lisabon	AGROTEC	zemědělství, lesnictví, chov
19. 3.–21. 5.	Holandsko	Stichting	KEUKENHOF (park)	zahradnictví
29. 3.–1. 4.	Portugalsko	Lisabon	ALIMENTARIA LISBOA	potravinářský průmysl
2.–6. 4.	Itálie	Verona	VINITALY	vína a lihoviny
17.–19. 4.	Estonsko	Talinn	ESTONIAN FAIRS	zahradnictví
18.–21. 4.	Rakousko	Vídeň	REED	potravinářství
16.–25. 5.	Francie	Bordeaux	FOIRE DE BORDEAUX	potraviny, spotřební zboží
10.–14. 6.	V. Británie	Birmingham	B.B.C	zahradnictví, potravinářství
15.–19. 6.	Rusko	Moskva	MVK	potravinářství
25.–28. 7.	Skotsko	Edinburgh	ROYAL HIGHLAND SHOW	zemědělství
20.–23. 8.	Slovensko	Nitra	AGROKOMPLEX	zemědělství
13.–17. 9.	Polsko	Poznaň	POLAGRA - TECH	potravinářské technologie
15.–18. 9.	Francie	Rennes	S.P.A.C.E.	zemědělství
2.–4. 10.	Polsko	Poznaň	FARMA	chov
10.–14. 10.	Německo	Kolín n. R.	ANUGA	potraviny a nápoje
19.–23. 10.	Francie	Paříž	SIAL	potravinářství
21.–25. 11.	Švýcarsko	Basilej	MEFA	masný průmysl
24.–28. 11.	Itálie	Miláno	ENOVITIS	technika pro pěstování vinné révy

K výše uvedeným (i jiným) výstavám a veletrhům připraví podle vaší objednávky služby v zahraničí, vč. odborných exkurzí, zajištění ubytování, dopravy a další – termín odjezdu i příjezdu, studijní pracovní cesty:

Cestovní kancelář AGRO TOUR Praha, s.r.o., P.O. Box 59, 150 04 Praha 5, Brdičkova 1878/2
tel.: 235 518 118, 604 985 756, e-mail: agrotour@iol.cz, www.agrotour-praha.cz

70. VÝROČÍ ZALOŽENÍ

oslavila Střední odborná škola a střední odborné učiliště v Třeboni

Ve dnech 3. a 4. října 2008 oslavila naše škola 70. výročí založení, datované od výstavby hlavní školní budovy a jejího uvedení do provozu. Snad nebude od věci, abychom sáhli do archu a podívali se na historii učňovského a později i středního odborného školství v Třeboni.

Počátky snahy o vzdělávání řemeslného dorostu sahají až do r. 1872. Záměr založit tzv. Pokračovací školu se však nezdařil, protože k výuce se přihlásil jeden žák. V dalších letech následovalo několik dalších neúspěšných pokusů. Teprve v r. 1894 se podařilo prosadit „Průmyslovou školu pokračovací v Třeboni“. Výuka probíhala nejprve v budově gymnázia, později byla převedena do obecné a měšťanské školy. Zájem živnostníků o absolventy rostl a rostl tedy i zájem o zajištění stálého výukového prostředí.

Městská rada a hospodářská komora vyvíjela od r. 1931 mimořádné úsilí zaměřené k výstavbě nové školní budovy. Úsilí těchto orgánů bylo korunováno úspěchem až r. 1938, kdy byla dne 19. 8. provedena kolaudace a slavnostní předání nové školní budovy k užívání. Tato budova je po mnohých úpravách a dostavbě užívána dodnes. Škola v r. 1938 nesla název „Živnostenská pokračovací škola v Třeboni“. Vlastní budova školy měla dvě části, jedna sloužila pro teoretickou výuku, druhá byla určena pro výuku praktickou.

Škála vyučovaných oborů byla rozmanitá. Vyučovaly se zde obory: holič, krejčí, zedník, tesař, truhlář, ale i obory kovodělné, které převládaly. Vybudování budovy a založení školy znamenalo velký pokrok při výuce mladého učňovského dorostu pro oblast Třeboňska, Suchdolska a Veselska. Rozvoj školy byl bohužel zastaven v r. 1940, kdy byla budova zabrána pro účelwermachtu. Výuka v době války probíhala v různých prostorách např.: v tělocvičně, v hostincích a v budově bažantnice-Prátr. Po skončení okupace byly obě části budovy opraveny a v r. 1946 předány k opětovnému využití pro výuku. S touto změnou dochází i ke změně názvu školy. Škola nesla název „Učňovská škola v Třeboni“. Škole byly pronajaty i prostory v areálu třeboňského zámku, kde se zřídilo zařízení pro ubytování žáků, a stala se tak první internátní školou v Třeboni.

Zásadní změnou bylo r. 1950 převedení učebních oborů stavebních, dřevodělných a textilních do Českých Budějovic. Škola se zaměřila na výuku oboru zámečnický a strojní zámečnický. S těmito změnami dochází i k výstavbě dalších objektů především pro praktickou výuku. Není bez zajímavosti, že výuka a ubytování žáků přechází v r. 1950 pod správu „Ústředí pro mechanizaci zemědělství“ (ÚMEZ). Tento dávno již neoficiální název přežívá dodnes v pově-

domí Třeboňáků a zvláště absolventů školy. V této době, tj. od r. 1954, dochází k převedení oborů kovář a kolář na jiná učiliště a ve škole zůstává pouze obor traktorista-opravář. K dalším změnám dochází k r. 1961, kdy je na škole zaveden obor opravář zemědělských strojů a škola mění název na „Zemědělské odborné učiliště v Třeboni“. V průběhu dalších let škola zaznamenala řadu úspěchů ve výuce, ve sportu a v soutěžích odborných dovedností na úrovni kraje i republiky. Zpestřením byla i družba se školou ve Stolpenu v bývalé NDR.

Výuka byla postupně modernizována vybudováním učeben pro odborné, ale i všeobecně vzdělávací předměty. V r. 1975 bylo vystaveno třetí patro na stávající školní budovu, čímž se výrazně zvýšil počet učeben pro výuku. Došlo rovněž k odkoupení sousední budovy pro ubytování školníka. Přes všechna tato opatření však počet učeben stále nestačil. Z tohoto důvodu byly v domově mládeže v zámku zřízeny další 2 učebny, aby byl uspokojen rostoucí zájem o výuku opravářů v naší škole. V tomto období došlo ke změně názvu školy na Střední odborné učiliště zemědělské. Škola získává akreditaci i k výuce střední formy vzdělávání. Zásadní změna nastala v r. 1980, kdy ke stávajícímu učilišti bylo přičleněno i třeboňské učiliště rybářské. V předchozích letech zájemci o získání středního vzdělání s maturitou odcházeli po vyučení na tehdejší SZTŠ do Českých Budějovic, která tato nástavbové studium zajišťovala. Další významná změna přišla v r. 1990, kdy došlo k opětovnému odloučení rybářského učiliště. S touto změnou nastala možnost zřizování nových odborných učeben výpočetní techniky, modernizace dílenského diagnostického pracoviště, rekonstrukce svařoven a rekonstrukce kotelny i opravy střechy atd.

Z důvodu velkého zájmu o obory Mechanik opravář zemědělské techniky a Mechanik pro silniční motorová vozidla došlo k zřízení dalšího dislokovaného pracoviště pro 1. ročníky v areálu podniku Stavcent Třeboň. V návaznosti na požadavky provozu byly vyučovány další učební obory jako autoelektrikář, instalatér, technickoadministrativní pracovník-pracovnice.

Ve školní roce 2004/05 dochází k přičlenění Integrované střední školy sklářské z Chlumu u Třeboně. Byla vybudována dílna pro broušení skla a v sousední budově je zřízena

malírna a ateliér pro obor Uměleckořemeslné zpracování skla – malba skla a keramiky. Kromě těchto učebních oborů byly převedeny i obory studijní tj. umělecko-řemeslné zpracování skla a management sklárství.

Další integrace školy nastala v roce 2005/06, kdy ke Střední odborné škole, Střednímu odbornému učilišti a Odbornému učilišti byla přičleněna Střední průmyslová škola oděvní se všemi učebními a studijními obory. Od této chvíle nese naše škola název Střední odborná škola a Střední odborné učiliště a navštěvuje ji 574 žáků, kteří jsou vyučováni v těchto oborech:

3leté (studium zakončené výučním listem)

23-68-H/01	Mechanik opravář motorových vozidel (Automechanik)
41-55-H/01	Opravář zemědělských strojů
28-62-H/003	Malíř/ka skla a keramiky
28-61-H/005	Brusič/ka skla
28-63-H/01	Výrobce bižuterie a dekorativních předmětů (skleněná bižuterie)
31-58-H/01	Krejčí
69-53-H/001	Provoz služeb

4leté (studium zakončené maturitní zkouškou)

82-51-L/020	Uměleckořemeslné zpracování skla – malba skla
82-51-L/078	Uměleckořemeslné zpracování skla – broušení a rytí
63-41-M/01	Ekonomika a podnikání
82-41-M/07	Modelářství a návrhářství oděvů
65-42-M/02	Cestovní ruch (služby cestovního ruchu)

2leté denní nástavbové studium (studium ukončené maturitní zkouškou)

61-41-L/524 Podnikání

3leté dálkové nástavbové studium (studium ukončené maturitní zkouškou)

61-41-L/524 Podnikání

Výuka všech oborů je zajišťována kvalifikovaně a aprobovaně novými didaktickými metodami v moderních nově vybavených učebnách. Stejně tak probíhá postupná modernizace vybavení dílen pro odborný výcvik. Získali jsme např. moderní diagnostické zařízení od firmy Bosch, moderně jsou vybavené dílny i pro odborný výcvik oděvních oborů a všechna pracoviště pro žáky a studenty sklářských oborů. Vhodným doplněním výuky jedobrá spolupráce s automobilkou Škoda v Mladé Boleslavi a firmou BMW z rakouského Steieru, která věnovala škole sériový motor typu Comon Rail, jenž slouží jako špičková učební pomůcka.

Na závěr je nutné dodat, že škola za léta své existence vychovala mnoho dobrých řemeslníků, ale i středoškolských absolventů. Nemálo z nich vystudovalo i vysokou školu a dnes se uplatňují např. v managementech různých firem. Oslava 70. výročí školy a setkání absolventů ve dnech 3. a 4. října za účasti delegace krajského úřadu a hejtmána Jana Zahradníka, spolu s vedením města Třeboně a řadou sponzorů byla důkazem, že škola ve výchově a vzdělávání jde správným směrem.

Ing. Emil Heral, CSc., SOŠ a SOU Třeboň

Uplynulo 90 let od úmrtí a blíží se 170. výročí narození ...

KAREL ADÁMEK

„Ano, pánové, tento muž to je ten pravý tatík školy chrudimské, který o její zvelebení má největší zásluhy; jeho usilovnému přičinění podařilo se ji povznést na královskou zemskou střední hospodářskou školu a zjednat ji tuto skvostnou budovu se vším příslušenstvím. Ano, mohu se upřímně klanět tomuto muži za to, že vlastenecky dbá o rozkvet zdejší školy, ba co pravím, zdejší školy, to, co pan Adámek učinil pro Chrudim, to on tropí po celých Čechách! Já, co státní inspektor škol zemědělských, jsem toho každou chvíli svědkem, kterak on otecky dbá o rozvoj škol těchto: všude, kamkoli přicházím, nalézám pěkné, slušné, důstojné budovy místo chatrných přístřeší, a když ne hotové budovy, tak alespoň přípravy k nim! A máme těch škol zemědělských českých již více nežli čtyřicet v Čechách...“

J. B. Lambl, 1905

Slova, která zazněla 7. května 1905 u příležitosti slavnostního vysvěcení nové školní budovy v Chrudimi, pronesl bezmála osmdesátiletý nestor budovatelů našeho zemědělského školství. Více jak čtyři desítky let byl u všeho, co se této oblasti událo. Věděl tedy velmi dobře, komu vzdát hold. Naše zemědělské školství skutečně nemělo na půdě

českého sněmu mnoho tak zdatných a obětavých obhájců jakým byl Karel Adámek!

Narodil se 13. března 1840 v Hlinsku, v rodině úspěšného průmyslníka – výrobce pláten. Středoškolská studia (na reálkách) absolvoval v Chrudimi a v Praze. Vysokoškolské vzdě-

lání mu nebylo dopřáno, vrátil se domů a podílel se zejména na ochodní činnosti firmy svého otce. Vzdělání si doplňoval permanentním soukromým studiem, cestováním (poznal celou monarchii i většinu ostatních zemí Evropy), kontakty s odbornými společnostmi i jednotlivými odborníky.

Od mládí ho lákal veřejný život. Pracoval neúnavně ve spolcích národních, kulturních, politických i svěpomocných. Upozorňoval na sebe nejen slovem mluveným, ale i psaným. Není divu, že až teprve dvacetipětiletý, byl 8. července 1865 zvolen do čela zastupitelstva nově zřízeného okresu hlineckého.

Karel Adámek

Jeho činnost poměrně brzy přesáhla hranice regionu. V roce 1878 byl téměř jednohlasně zvolen poslancem do říšské rady a zůstal jím do roku 1900. Po třech letech (1881) byl zvolen také do sněmu království českého a zde setrval až do roku 1914. V období 1896 až 1914 byl v zemském sněmu přísedícím (referentem) ve věcech hospodářského školství, zemských škol řemeslnických, průmyslových škol pokračovacích a obchodních, záležitostí musejních, chudinských a sirotčích. Po 4 roky (1907–1911) byl také starostou Svazu českých okresů v království českém, od roku 1907 pak doživotním členem panské sněmovny. Z prvotní působnosti v okresní samosprávě se tak jeho činnost rozšířila do celého národního života, zasáhla významně oblast hospodářskou i kulturní. Po velkém díle odešel 11. ledna 1918 ve věku nedožitých 78 let.

„Největší zásluhy o trvalý rozkvět národa dobývá si ten, kdo razí cestu jeho duševnímu pokroku“

Karel Adámek vstupoval do veřejného života s přesvědčením, že rozhodujícím činitelem na cestě pokroku je vzdělanost. Již při svém prvním projevu v roli starosty zdůraznil, že jen ten, kdo se dá tímto směrem, má šanci uspět – a naopak, kdo o to nedbá „bývá zdrčen“. Proto také ve svém okresu inicioval již v roce 1866 vznik zvláštní školské komise, v níž za účasti učitelstva okresu se analyzoval

současný stav a připravovaly kroky k nápravě. Výsledkem bylo rozšíření sítě škol, založení obecních knihoven, čtenářských besed, systematická podpora šíření časopisů atd. V samotném okresním městě vybudováno muzeum a při něm na svou dobu velká veřejná knihovna. Starosta podal také návrh na zřízení Jednoty pro zvelebení průmyslu v Hlinsku a okolí s cílem pečovat o zvýšení úrovně vzdělanosti tohoto stavu. Na jeho podnět pořádány četné odborné kurzy, zřízena ve městě také pokračovací škola průmyslová a obchodní, později i škola hospodářská a hospodyňská.

Když pak dostal možnost oblast odborného školství ovlivňovat ze sněmovních pozic, měl dostatek námětů jak mu prospět. Školství pokračovací i odborné, vesměs zřízené a vydržované obcemi, nemohlo stačit tempu vývoje. Adámek proto vytrvale usiloval o jeho pozemštění. Definitivní rozhodnutí padlo v sezení zemského sněmu 6. května 1899. V této etapě šlo o všeobecné řemeslnické školy v Mladé Boleslavi, Kolíně, Kutné Hoře, Litomyšli a Volyni. Realizace pod jeho bezprostředním vedením nastala postupně v prvních letech následujícího století. Pozemštění těchto škol znamenalo jejich existenční zajištění a začátek systematického zkvalitňování výchovného a vzdělávacího procesu. Došlo k úpravě hmotných a právních poměrů učitelů a tím i k žádoucí stabilizaci pedagogických sborů. Školní dílny získaly modernější stroje, nářadí i pomůcky. Byly tak dány předpoklady pro podstatně lepší harmonizaci „teoretické výuky a dílny“ – o níž Adámek permanentně usiloval. Podporoval i veřejné působení těchto škol, tj. například organizaci nejrůznějších tematických kurzů, veřejných živnostenských kreslíren apod. Pro žáky potřebné, zejména pro sirotky, vymohl podpory ze zemského sirotčího fondu. Zkrátka, „kdo vzpomene na stav těchto škol v době, kdy byly ústavy obecními a porovná se stavem dnešním, ten teprve dovede oceniti veliké zásluhy, který si Adámek o ně vydobyl. Z počátků zcela nepatrných vyvinuly se školy řemeslnické a ve správě zemské dosáhly výše, o které před nemnohými lety nikdo ani sníti se neodvážil“, píše (1910) jeden ze svědků těchto proměn, přední člen pedagogického sboru litomyšlské řemeslnické školy (od roku 1907 až do své smrti), uznávaný veřejný činitel, profesor Bedřich Dudycha (1880–1941).

Karel Adámek nebyl sice rolníkem, ale rozhodně k zemědělství měl blízko, což dosvědčuje například jeho dlouhodobé členství v předsednictvu hospodářského spolku pro okres chudimský, nasavrcký a hlinecký. Jeho současník, statkář Antonín Štěpánek vzpomíná (1922), že sám se často „musil divit, s jakým radostným zápalem o zemědělství hovořival“. Pročítáme-li po těch bezmála 100 letech jeho četné úvahy o zemědělství, připomínáme-li si jeho činy ve prospěch zemědělského školství, neubráníme se stejnému údivu.

„Národ, který jazyk ztratí, jest ztracený národ“, odvolával se často na tato slova dr. Riegra a k tomu dodával, „ale totéž platí o půdě, kterou jsme zdědili“. Nelítočná konkurence je skutečností ve všech oborech. Ani v zemědělství se tedy nemůžeme „uzavíratí čínskou zdí tupé setrvačnosti“. Pohotová, promyšlená a vytrvalá práce dokonale odborně vzdělaného rolnictva – to je, podle něho, cesta k novodobému pokroku!

Karel Adámek, jak připomíná v roce 1905, měl možnost „přímo stopovat“ vývoj chrudimské hospodářské školy od jejího založení „jsa ve stálém styku s jeho zakladateli a řediteli“. Po zaniklém Rabínu, byla to první škola svého druhu a na její půdě bylo možno se setkávat s osobnostmi, které do značné míry určovaly směr vývoje zemědělského školství v Čechách. Získával tedy informace i podněty z první ruky! (Na závěr své kariéry, v letech 1900 až 1918, neváhal převzít i předsednictví kuratoria této školy.)

S důvěrnou znalostí věci mohl tedy ovlivňovat také vývoj zemědělské školství z titulu přísedícího zemského sněmu. Dělal to, jako všechno, s důsledností sobě vlastní. Jeden příklad, za řadu jiných, zaznamenal zmíněný již A. Štěpánek: Adámek dostal zprávu, že v Litoměřicích mají pro zimní hospodářskou školu zcela nezpůsobilé učební prostory. Bez otálení tam zajel a na místě se přesvědčil, „že nesnesou kritiku“. Navštívil ihned purkmistra a předsedu kuratoria, které pobízel aby usilovali o stavbu nové budovy. Ti samozřejmě tuto potřebu cítili také, jenže bez zemské subvence to nešlo.

Adámek měl ale promyšlený postup, jak vše co nejdříve zařídit, a to i přesto, že zemský sněm v dané době pravidelně nezasedal. Požadoval, aby litoměřičtí co nejrychleji zhotovili a zemskému výboru (tj. jemu) předložili plány a rozpočty. Po návratu odtud jel ještě pobídnout kuratoria dalších škol, o nichž věděl, že i tam nejsou závažnější překážky ke stavbě školních budov. Akce skončila úspěšně! „Došly plány nejen z Litoměřic, nýbrž také pro sedm českých škol.“ Adámek takticky využil zvláštního zasedání sněmu a na jeho závěrečném sezení se mu podařilo získat většinu pro přijetí rezoluce týkající se stavby dokumentačně připravených školních budov. Samozřejmě, získávání prostředků nebylo nikdy bez překážek, bez vášnivých střetů. „Byl jsem svědkem toho, když se nám vytýkalo, že jsme na hospodářské školy vydali miliony. Ano, k tomu hříchu se přiznávám. Vydali jsme miliony a jest to pro nás největší chloubou, že se tak stalo, neboť tím byla ražena cesta zdravému a silnému pokroku na poli hospodářském, jemuž se nyní těšíme. Přál bych si, aby veškerá naše veřejná vydání byla tak plodná, jako výdaje na naše hospodářské školy“, říká v jakési své celoživotní bilanci v roce 1912.

Adámek skutečně dělal hodně pro budování důstojných a účelných školních budov, pro jejich údržbu i náležité vybavení. Věděl ale také velmi dobře, že toto úsilí může v konečný efekt proměnit jen schopný a svědomitý učitel. Jen takový si zasluží „při svém díle nejhorlivější podpory a uznání všech příslušných činitelů“. A naopak „největšího a nejtěžšího hříchu netoliko na mládeži, ale také na svém národě, jehož kvetoucí naději jest dospívající mládež, dopouští se však učitel, který své vznešené povinnosti svědomitě nekoná“.

„Našemu národnímu dílu vůbec nekyne zdar z naruživého zápasu všech proti všem, nýbrž ze společné práce všech pro všechny“

Karel Adámek své životní krédo, kterým je uvedena tato kapitolka, poctivě naplnil! Ačkoliv věnoval hodně sil a času už zmíněným otázkám školským, neváhal přiložit ruku k dílu v mnoha dalších oblastech. Přispěl k rozvoji silničních komunikací ve svém regionu, k výstavbě železničních tratí v oblasti Vysočiny, k regulaci řeky Chrudimky a jejich přítoků atd.

V oblasti kulturní je zřejmá jeho všestrannost zájmů z dlouhé řady funkcí. Stal se například spoluzakladatelem Společnosti přátel starožitností v Praze, členem zemské umělecko-historické komise, místním jednatelem archeologické komise České akademie pro vědu, slovesnost a umění. Byl i čestným předsedou národopisné výstavy českoslovanské v roce 1895, po jejímž ukončení byl zvolen zakládajícím členem Národopisné společnosti. Jeho jméno najdeme mezi členy kuratoria Moderní galerie umění království českého a znalecké komise k provedení opravy hradu Karlova Týna atd.

Bohatá a obsahově pestrá je také jeho literární činnost. Již v roce 1856 se objevují první jeho články v českých časopisech. Předmětem jeho zájmu jsou otázky samosprávy, národního hospodářství, živností, školství. Pouští se i do studií historických a cestopisných. Z knižních titulů uvedme například: Z naší doby (1886), Hospodářství zemské v království Českém, Na čtyřicetiletou pomátku zrušení roboty (1888), Tržební smlouvy (1892), Hospodářské rozhledy (1900)... V mnoha literárních pracích je znát jeho záliba ve statistice. S číselnými údaji dokáže umně podepřít mnohé své úvahy a tvrzení. Nebylo náhodou, že se také stal členem zemské statistické komise. Jeho vztah k zemědělství dokumentuje rovněž řada spisů s poměrně úzce vymezenou problematikou zemědělskou, např. Naše rolnictví (1884), Organisoání a zastupování zájmův rolnictva (1890), Z uherského zemědělství (1892), Meliorování a chov dobytka (1893), Z dějin osvobození rolnictva (1898) atd.

Ing. Josef Rozman, CSc., Moravská Třebová

JOSEF VESELÝ

Zakladatelem průmyslové výroby ve Středoklukách byl v r. 1887 pan Josef Veselý z čp. 63 – pilný a podnikavý živnostník a kolář. V r. 1880 spolu se zámečnickem panem Princíkem z Hostouně zkonstruovali a vyrobili ruční mlýnek na čištění obilí a pan Josef Veselý založil výrobu „ručních mlýnků na obilí a ručních mláticích strojů obilí“. V r. 1886 koupil bývalou provaznickou dílnu čp. 66, přestěhoval tam výrobu z čp. 63 a o rok později zahájil v novém objektu výrobu. Pro pohon obráběcích strojů používal lokomobily.

Vyráběl ruční mláticí stroj pro dva pracovníky a později velmi úspěšné žentoury. V r. 1888 postavil slévárnu na temperovanou litinu a výrobu rozšiřuje o výrobu žentourů; žentoury byly již dodávány včetně montáže i do jiných krajů. V roce 1890 zaměstnával 40, většinou vysoce kvalifikovaných, pracovníků. Většina z nich byla zaměstnána na celé zaopatření (úvazek). Příchod dělnictva do obce měl podle historických pramenů velmi kladný vliv na celkový život v obci. V době největšího rozkvětu továrny postihlo pana Veselého rodinné neštěstí.

Vedení továrny převzal pan Zaběla, který ale neměl dostatečné schopnosti k jejímu vedení. Proto prodal v r. 1905 v dražbě továrnu i stávající výrobu novému, mnohem podnikavějšímu podnikateli – firmě Kašpar a Melichar. Mnohem lepší finanční zajištění, ale i podnikatelské schopnosti této firmy způsobily, že se výroba velmi rychle rozšířila a budovaly se nové objekty. Stoupl počet zaměstnanců a zvýšil se nárůst výroby. Souběžně s původní výrobou byla zavedena výroba secích a žacích strojů. Objekt byl rozšiřován, stavěly se nové haly i přes ulici Starý vrch a administrativní budova s bytovými jednotkami. V r. 1912 byl postaven „Hotel“, který byl využit jako restaurace, zajišťující stravování, a místnosti v 1. poschodí byly využity pro ubytování svobodných zaměstnanců. Do všech objektů byla zavedena voda a vytápění všech místností bylo provedeno ústředním topením. Tehdejší objekt továrny byl asi o jednu třetinu větší než objekt současný. V r. 1913 ohlásila úpadek Královehradecká záložna, u které měla firma otevřené konto, ale pravděpodobně i předválečné poměry měly svůj podíl na rozchodu společníků. Pan Kašpar chtěl za každou cenu zachránit provoz továrny. Přes veškeré finanční transakce se to nedařilo a tak v r. 1914, krátce před vypuknutím první světové války, prodal továrnu v dražbě panu Jaroslavu Kulíkovi. Nový majitel byl spíše obchodník než průmyslový podnikatel. Ve výrobě pokračoval jen krátce, postupně ji ukončoval a objekty používal jako sklady vojenského materiálu. V r. 1916 odprodal „Hotel“ (dům čp.102),

panu Bělskému a z administrativní budovy čp. 68 byl zřízen činžovní dům. Pan Kulík v letech 1938 až 1942 ještě asi s 10 pracovníky v budově bývalé lakovny u administrativní budovy dokončoval z vyrobených součástek výrobu zemědělských strojů, řezaček s podavačem, typu „Populár“.

Rokem 1942 končila výroba zemědělských strojů. Velmi zchátralé objekty s budovami závodu v r. 1940 odkoupila firma „Josef Zelenda a spol.“ a tyto adaptovala (pouze západní část objektu) se záměrem vybudovat moderní pracovní prostředí. Do opravených objektů se přestěhovala výroba soustruhů. V letech 1940–1943 provedl kolektiv pracovníků v čele se stavitelem Chmelem stavbu nové montážní haly, nové zastřešení budov, výměnu oken, nové vjezdy do hal, vnitřní úpravy včetně dlaždic, atd. V r. 1943 firma Zelenda přesunula části výroby z pražských provozoven do nového objektu a v témže roce firmy Zelenda a Kulík uvolňují objekty pro firmu Letov, pro její výrobu přípravků pro letecký průmysl. Tato vojensky důležitá firma zde prováděla vojenské zakázky pro leteckou výrobu nacistické Luftwaffe.

Po II. světové válce, po likvidaci vojenské firmy, znovu přišla firma F. a J. Zelenda, která převedla celou svoji výrobu z pražských provozoven a zahájila znovu výrobu soustruhů, hlavně ZN 150. Dokončovala se výroba UZ 4, Z 4, ZD 100 a hlavním výrobkem byl univerzální soustruh ZN 150. Souběžně s univerzálním soustruhem byla uskutečňována výroba ručních stolních brusek a stolních vrtaček. V prototypové dílně byly vyrobeny další prototypy nového výrobku ZA 36. Továrník uvažoval i s výrobou lidového automobilu, v němž byl zabudován motor Jawa 250. Prototyp nesl název „ZEDA“ a byl i v tehdejší tisku publikován. Po znárodnění v r. 1948 firma přechází pod „České závody kovodělné a strojírenské“. Továrna byla jen krátce v národní správě a pak pokračovala ve stávající výrobě. Ke konci r. 1948 a začátkem 1949 přešla pod podnik Zbrojovka Brno jako závod č. 26 a mimo dosavadní výrobu prováděla i výrobu zbrojních strojů, speciálních soustruhů na výrobu kuličkových ložisek typu DSK, DSS, DSP a pokračovala ve výrobě univerzálního soustruhu ZN 150. Rozhodující pro závod a výrobní program byl r. 1950, kdy byl závod přičleněn k podniku „TOS HOSTIVÁŘ“ jako provoz 04 a hlavním výrobkem se stal soustruh „BN 102- Kameníček“. Výroba soustruhů byla postupně vylepšována dalšími variantami „BN 102 A“, „BN 102 B“, „BNV 75“ a „BNV 80“.

Ing. Petr Novák, CSc., Praha

OBSAH

Novoroční příhovor	3
Cross compliance v letošním roce	4
Ukončení projektu	7
Zemědělkyně čerpá dotace z EU	9
Krise a pokles poptávky	10
AEDUCA 2008	10
Kurzy faremního zpracování mléka a lokální ekonomika ...	11
Informační servis	12
Asociace uzavřela další rok společné činnosti	15
Lesnické vzdělávání ve Francii	17
Brněnská růže stále populární	19
Štedrovečerný stůl	20
Šance mladým v zemích EU	20
Prezentácia školy	21
Ekologické hospodaření	21
„Hľadači talentov“	22
Celoživotné vzdelávanie učiteľov	22
Plán akcí Botanické zahrady	23
František Thomayer – zahradní architekt	24
Výstavy a veletrhy v roce 2009	24
70. výročí založení	25
Karel Adámek	26
Josef Veselý	29

REDAKČNÍ RADA

Ing. Jaromír Beneš, Školní statek Opava
PhDr. Radmila Dytrtová, CSc., IVP ČZU Praha
Ing. Ludmila Gočálová, MZe ČR
Ing. Zorka Husová, NÚOV Praha
Ing. Břetislav Kábele, SOŠ České Budějovice
Ing. Jan Kot, Integrovaná střední škola Cheb
Ing. Ludmila Kováčiková, Agroiňstitut Nitra
Mgr. Drahomíra Kučířková, CSc., KPP SPU Nitra
PhDr. Dana Linhartová, CSc., ICV MZLU Brno
Ing. Tibor Masár, PhD., MP SR Bratislava
Ing. Josef Matoušek, MZe ČR
Ing. Mária Múdra, ZSŠP Rakovice
prof. Ing. Milan Slavík, CSc., IVP ČZU Praha
PhDr. Pavel Sýkora, MZe ČR
Ing. Jan Vajs, Slovenská poľnohospodárska
a potravinárska komora

K ilustraci na obálce:

Protea speciosa L., protea význačná. Má stromovitý habitus, je známa kolem 80 druhů domovem v jižní Africe, u nás lze pěstovat ve studených sklenících. Vybráno z publikace Allgemeines Deutsches Garten Magazin, 1808

CONTENTS

New Year's Address	
What do we need to make our classes more vivid?	3
Cross compliance in the year 2009	
Inspections have been introduced	4
Termination of a project	
The Moravian and Silesian centre of vocational training for rural space development	7
A lady-farmer receives subsidies from the EU	
Successful implementation of a project	9
The crisis and a fall in demand	
A consideration of the President of the Agricultural Chamber	10
AEDUCA 2008	
The festival of adult education	10
Courses of on-farm milk processing and local economics	11
Information service	
Representation of the European Commission in the Czech Republic	12
The Association closed another year of joint activities	15
Forestry education in France	17
The Brno Rose has remained popular	
Reviewing the thirteen-year tradition of a flower arranging competition	19
Christmas Eve Table	
16th year of the Slovak national competition of students in flower arranging	20
A chance for young people in the EU countries	
Foreign internship of students	20
Presentation of a school to Christmas fairs in Šaľa	21
Ecological farming	21
"Talent Scouts" awarded by the Ministry of Education of the SR	22
Lifelong Education of teachers	
An invitation to the international scientific conference	22
The schedule of events of the Botanical Garden of Secondary Agricultural School in Rakovník for 2009	23
František Thomayer – landscape architect	
An invitation to the exhibition	24
Exhibitions and fairs in 2009	24
70th anniversary of foundation was celebrated by Secondary Vocational School and Secondary Training Centre in Třeboň	25
Karel Adámek	
Prominent personality of agricultural education	26
Josef Veselý	
History of agricultural machinery	29

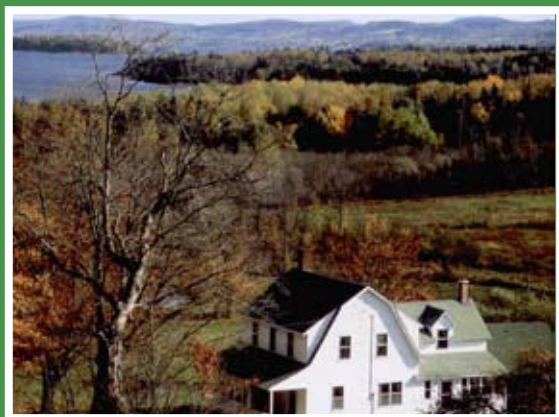
„HĹADAČI TALENTOV“ str. 22

UKONČENÍ PROJEKTU str. 7

LESNICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ VE FRANCII str. 17

ŠANCE MLADÝM str. 20

PREZENTÁCIA ŠKOLY str. 21

TŘEBOŇ OSLAVILA 70. VÝROČÍ str. 25

Časopis vydávají

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Slezská 7, 120 56 Praha 2
Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcí

ÚZEI, Slezská 7, 120 56 Praha 2

tel.: 222 000 439, fax: 222 000 114, e-mail: krajickova.alena@uzei.cz

Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

tel.: 037/7721802, 107, fax: 037/7721742, e-mail: horvathova@agroinstitut.sk

Redaktorka: Ing. Zuzana Horváthová

www.agronavigator.cz

Časopis vychází 10× ročně (září – červen), cena výtisku je 20 Kč, roční předplatné 200 Kč

Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách

Sazba a tisk ÚZEI Praha

47816 ISSN 0044-3875

ŠTEDROVEČERNÝ STÔL str. 20

3. miesto

Stredná odborná škola RAKOVICE

3. miesto

MAGYAR GYULA Kertészeti Szakközépiskola
és Szakmunkásképző BUDAPEST

Ocenenie za originalitu aranžérskych prvkov
Stredná odborná škola ŠURANY

Ocenenie za čistotu prejavu tradičného poňatia Vianoc
Stredná odborná škola STARÁ ĽUBOVŇA